

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PŘESTUPKY V DOPRAVĚ

Autor práce: Petra Tvarůžková

Studijní obor: Bezpečnostně právní studia

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jozefu Bandžakovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	6
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	7
2 PŘESTUPEK JAKO ZÁKLAD PŘESTUPKOVÉHO PRÁVA ...	8
2.1 Pojem přestupku	8
2.1.1 Odpovědnost za přestupek	9
2.1.2 Přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu	11
2.2 Řízení o přestupcích	12
2.2.1 Součinnost	13
3 DOPRAVNÍ PŘESTUPKY	16
3.1 Základní pojmy o provozu na pozemních komunikacích	17
3.1.1 Účastníci provozu	17
3.2 Dopravní nehoda	19
3.2.1 Objektivní a subjektivní příčiny dopravních nehod	20
3.3 Řidičské oprávnění, řidičský průkaz	22
4 ZAVEDENÍ BODOVÉHO SYSTÉMU	26
4.1 Započítávání a odečítání bodů	26
4.2 Rozdělení přestupků dle počtu bodů	28
4.3 Statistické údaje bodového systému v ČR	31
5 ANALÝZA BODOVÉHO SYSTÉMU V JIHOČESKÉM KRAJI	
.....	34
5.1 Účinnost bodového systému	35
6 ŘÍZENÍ O PŘESTUPKU A UKLÁDÁNÍ SANKCÍ	37
6.1 Prostředky k zajištění průběhu přestupkového řízení	39
6.1.1 Řízení o přestupcích s mladistvými	40
6.1.2 Lhůty v řízení o přestupcích	41
6.2 Zahájení řízení	42
6.2.1 Předvolání účastníků řízení	43
6.2.2 Přerušování a zastavení řízení	44
6.2.3 Rozhodnutí o přestupku a jeho oznámení	45
ZÁVĚR	46

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	47
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	49
PŘÍLOHY	50
ABSTRAKT	58
ABSTRACT	59

ÚVOD

K výběru daného tématu bakalářské práce mi napomohla sama skutečnost, že jsem dnes a denně účastníkem silničního provozu, ať už jako řidič osobního vozidla nebo jako chodec či cestující městskou hromadnou dopravou a zajímalo mě, jakým způsobem funguje systém bodového hodnocení řidičů v naší zemi a jestli se po jeho zavedení snížila nehodovost a úmrtnost na našich silnicích. Dalším důvodem bylo, že tato práce by mohla poskytnout přehled o tom, které jednání je považováno za přestupek a které jednání je trestným činem.

Bohužel každý den slyšíme v médiích, že došlo k dopravní nehodě, při níž přišel o život nebo byl vážně zraněn nejméně jeden člověk. Tento fakt je vzhledem k rostoucímu provozu ve městech a čím dál tím větší neohleduplnosti řidičů k ostatním, přímo úměrný dnešní době a modernímu životnímu stylu, který si vyžaduje rychlou jízdu a nejméně dvě auta v rodině.

Zavedením bodového hodnocení řidičů i v naší zemi, nehodovost a úmrtnost klesla, mohlo by to být i tím, že oznámení dopravní nehody není povinné ve všech případech, ale tento fakt nijak neovlivňuje skutečnost, že sama úmrtnost také klesla. Tento fakt poukazuje na to, že bodový systém není krokem vzad, ale naopak krokem vpřed ve smyslu snížení páchaní dopravních přestupků a trestných činů, nehodovosti a úmrtnosti. Mohu tedy říci, že se bodový systém, stejně jako v ostatních zemích, kde tento systém využívají, osvědčil a to jako prostředek, který působí preventivně a výchovně na řidiče.

Mnou získané skutečnosti se zakládají na podložených informacích a je nutné si uvědomit, že nehodovost a úmrtnost na našich silnicích je ovlivňována hned několika faktory, které mohou, ale nemusejí působit společně a k tomu je také nutno přihlídnout. Kdyby jsem měla posoudit problematiku dnešní doby a to jakým způsobem je řešena, přiklonila bych se k názoru, že bodový systém je pro naši společnost a hlavně bezpečnost na našich silnicích přínosem.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je seznámení s pojmem přestupku, tak jak jej uvádí zákon, jeho obecnou a zvláštní částí a jaké známe dopravní přestupky a trestné činy. Dále seznámit čtenáře s problémem dnešního moderního stylu života, který sebou přináší spěch na silnicích a tím i větší neopatrnost, která může přispět k vyšší nehodovosti a úmrtnosti na silnicích. Jakým způsobem se naše vláda rozhodla tento problém řešit a jak tento problém, co nejefektivněji eliminovat tak, aby řidiči byly opatrnější, ohleduplnější k ostatním účastníkům silničního provozu a rozvážnější při své jízdě. V průběhu práce se nejdříve seznámíme s přestupkem a jeho charakteristikou, poté s dopravními přestupky a z největší části se budu zajímat o bodový systém, jakým způsobem funguje, jaký je jeho dosavadní přínos pro naši společnost a jak probíhá řízení o přestupcích s následným ukládáním sankcí. Také poukážu na analýzu bodového systému v Jihočeském kraji.

2 PŘESTUPEK JAKO ZÁKLAD PŘESTUPKOVÉHO PRÁVA

Každý občan České republiky má svá práva, ale i povinnosti. Tyto povinnosti spočívají v dodržování zákonů a jiných právních předpisů. Jedním z nástrojů, který napomáhá k dodržování těchto povinností, je i přestupkový zákon. Tento zákon ukládá správním orgánům, aby vedly občany k dodržování těchto povinností. Úkol, vedení občanů, je uložen všem správním orgánům, ale ne všechny orgány jej plní úplně. Některé orgány jej plní jen v rámci své působnosti nebo pravomoci. Avšak všechny orgány by měly působit na občany výchovně a preventivně, bez ohledu na jejich působnost či pravomoc.

Přestupkový zákon charakterizuje přestupek jako „zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti“. Samotné zavinění je obligatorním znakem přestupku a je nezbytné pro naplnění skutkové podstaty daného přestupku. Zaviněním také rozumíme vnitřní, psychický vztah pachatele ke skutečnostem, které souvisejí s přestupkem. Aby se jednalo o přestupek, musí být naplněny materiální a formální znaky současně. Pokud není jednáním naplněn materiální nebo formální znak, nemůžeme o tomto jednání hovořit jako o přestupku.¹

2.1 POJEM PŘESTUPKU

Přestupek chápeme jako zaviněné jednání, kterým je porušován nebo ohrožován zájem společnosti a je za přestupek označen v zákoně, nejde-li o jiný správní delikt anebo o trestný čin. Skutkové podstaty přestupků nalezneme v zákoně č. 200/1990 Sb. o přestupcích nebo jsou uvedeny v jiných zákonech. Přestupek je vymezen nejen formálními, ale i materiálními znaky, které musí být naplněny současně. Jestliže jednání naplňuje formální znaky přestupku, ale není v rozporu se zájmy společnosti, nejedná se tedy o přestupek a nelze jej nijak postihovat. Rozhodujícím znakem přestupku pro posouzení jeho závažnosti je zpravidla materiální znak, z jehož hlediska je stanoven druh sankce, výše pokuty, rozhodování o předání věci k výchovnému působení. Za přestupek nelze považovat jednání, jímž někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajících útok na zájem chráněný zákonem nebo nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému

¹ ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. Přestupkové právo. 11. vyd. Praha : Linde, 2003. 13-16 s. ISBN 80-7201-435-8.

zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci vyřešit jinak.

2.1.1 ODPOVĚDNOST ZA PŘESTUPEK

Odpovědnost za přestupek je v přestupkovém právu hlavní zásadou. Na rozdíl od trestního práva, v přestupkovém právu stačí k odpovědnosti za přestupek zavinění z nedbalosti, pokud to zákon nestanoví jinak. Odpovědnost za přestupek se posuzuje pouze podle zákona účinného v době, kdy došlo ke spáchání přestupku. Pozdější zákon může být použit pouze v případě, že je pro pachatele příznivější. Ke vzniku odpovědnosti za přestupek je potřeba zavinění. Toto zavinění může mít různé podoby, a to:

1) Úmysl

- a) přímý - pachatel chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem.
- b) nepřímý - pachatel věděl, že svým jednáním může ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, byl s tím srozuměn.

2) Nedbalost

- a) vědomá - pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bezdůvodně spoléhal na to, že tento zájem neporuší ani neohrozí.
- b) nevědomá - pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, přestože to vzhledem k okolnostem vědět měl a mohl.

V odpovědnosti za přestupek hraje velmi důležitou roli věk a nepřičetnost. Zákonem je stanoveno, že za přestupek není odpovědný ten, kdo v době spáchání přestupku nedosáhl patnáctého roku svého věku a ten, kdo z důvodu duševní poruchy v době spáchání přestupku nemohl rozpoznat, že porušuje nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem nebo nemohl ovládat své jednání. Nepřičetnost je posuzována správním orgánem na základě zjištěných skutečností, lékařských vyjádření a znaleckých posudků. Pokud se přestupku dopustí osoba požívající výsad a imunit dle zákona nebo mezinárodního práva, není za tento přestupek stíhána dle § 9 zákona o přestupcích,

nestanoví-li zákon něco jiného. Této odpovědnosti se však nemůže zbavit ten, kdo se do stavu nepřičetnosti dostal sám, byť i z nedbalosti, např. požitím alkoholických nápojů či jiných návykových látek. V tomto případě by soud mohl pachateli tohoto přestupku uložit omezující opatření, které spočívá v zákazu navštěvovat veřejně přístupná místa, v nichž se podávají alkoholické nápoje. Samotná odpovědnost za přestupek zaniká po uplynutí jednoho roku od spáchání přestupku. Do této lhůty se nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení. Nelze jej též projednat ani vykonat uloženou sankci, vztahuje-li se na přestupek amnestie.²

Za přestupek je možné uložit tyto sankce:

- a) napomenutí - je to specifický druh sankce, který není tak často využíván v řízení o dopravních přestupcích, a který často zohledňuje sociální postavení pachatele. Jeho funkcí je působit výchovně na danou osobu a nejčastěji se ukládá starším osobám (zejména důchodcům) a mladistvým.
- b) pokutu - pokuta je nejčastější formou sankce, kterou lze za přestupek uložit. Můžeme ji uložit do výše tisíc korun, v blokovém řízení též do tisíce korun, v příkazním řízení do čtyř tisíc korun. U mladistvých se horní hranice pokuty snižuje na poloviny, ale nesmí být vyšší než dva tisíce korun. Pokud je pokuta uložena orgánem obce, stane se tato pokuta příjmem obce. Jestliže pokutu uloží jiný správní orgán České republiky, je tato pokuta příjmem státního rozpočtu České republiky.
- c) zákaz činnosti - je to druhá nejčastěji ukládaná sankce, která spočívá v zákazu řízení motorových vozidel. Dnešní doba se vyznačuje rozmachem soukromého podnikání a tak je tato sankce podstatně citelnější, protože se řidiči obávají, že nebudou moci díky této sankci nadále vykonávat povolání řidiče. Nejdéle lze tuto sankci uložit na dobu dvou let, ale u mladistvého je to na dobu jednoho roku, nebránil-li by výkonu této sankce jeho přípravě na budoucí povolání.

² ŠEDIVÝ, V., Novelizované trestní kodexy a zákon o přestupcích. 1. vyd. Praha : Naše vojsko, 1991. 339–342 s. ISBN 80-206-0095-7.

d) propadnutí věci - lze ji uložit, pokud věc náleží pachateli a tato věc byla ke spáchání přestupku použita, určena, anebo pokud byla přestupkem získána. Vlastníkem propadnuté věci se následně stává stát.³

Tyto sankce lze uložit samostatně nebo kombinovat s jinou sankcí (nelze však kombinovat napomenutí s pokutou). Při určování druhu sankce a její následné výměry se přihlíží k závažnosti daného přestupku, ke způsobu spáchání přestupku, dále k okolnostem, k míře zavinění, k pohnutkám, které pachatele vedly a k samotné osobě pachatele. Pokud pachatel spáchá více přestupků a jsou projednávány ve stejném řízení, uloží se pachateli sankce nejpřísněji postižitelného přestupku.

Při posuzování přestupku mladistvého, tedy osoby, která v době spáchání přestupku dovršila patnáctý rok věku a nepřekročila rok osmnáctý, se přihlíží ke zvláštní péči, kterou společnost věnuje mládeži. U mladistvých nelze přestupek projednat v příkazním řízení a horní hranice pokuty se snižuje o polovinu, přičemž však nesmí přesáhnout částku dvou tisíc korun. V blokovém řízení se mladistvému nesmí uložit pokuta vyšší než pět set korun, nestanoví-li zákon uložit pokutu vyšší než tisíc korun. Zákaz činnosti může být uložen i mladistvému, ale pouze v případě, že výkon této sankce nijak nebrání mladistvému v přípravě na budoucí povolání. Tato sankce se ukládá nejdéle na dobu jednoho roku.

V předchozí právní úpravě byly sankce za přestupky označovány jako „opatření“, ale tím, že jsou dnes označovány jako sankce, je vyjádřena jejich skutečná podstata. Dále bylo upuštěno od veřejného napomenutí, které bylo pro občany zpravidla nepřiměřeně tvrdou sankcí, která způsobovala postiženému i jeho celé rodině značnou morální újmu. Naproti tomu byl nově zaveden zákaz činnosti.⁴

2.1.2 PŘESTUPKY PROTI BEZPEČNOSTI A PLYNULOSTI PROVOZU

V přestupcích proti bezpečnosti a plynulosti v silničním provozu je řešeno, zda při spáchání přestupku došlo k bezprostřednímu ohrožení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu nebo ke způsobení dopravní nehody. V silniční dopravě se přestupku dopustí ta osoba, která v provozu na pozemních komunikacích řídí vozidlo, na kterém

³ KUČEROVÁ, H., Dopravní přestupky v praxi aneb Projednávání dopravních přestupků ve správním řízení. 1. vyd. Praha: Linde, 2002. 75-82 s. ISBN 80-7201-321-1.

⁴ ŠEDIVÝ, V., Novelizované trestní kodexy a zákon o přestupcích. 1. vyd. Praha : Naše vojsko, 1991. 342–346 s. ISBN 80-206-0095-7.

chybí státní poznávací značka neboli „registrační značka“ nebo se na vozidle nachází jiná státní poznávací značka než ta, která byla vozidlu přidělena. Tato poznávací značka nesmí být nijak zakryta, upravená a musí být dobře čitelná. Řidič, který řídí technicky nezpůsobilé vozidlo, které ohrožuje ostatní účastníky silničního provozu, nebo je pod vlivem alkoholických či jiných návykových látek, se též dopouští přestupku.

Dále řidič nesmí řídit vozidlo:

- bez řidičského oprávnění a příslušné skupiny či podskupiny
- pokud mu byl řidičský průkaz odňat
- pokud nemá platné osvědčení o profesní způsobilosti řidiče
- bez posudku o zdravotní způsobilosti
- drží-li v ruce telefon nebo jiné záznamové zařízení
- pokud překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 20 - 40 km/h, mimo obci o 30 - 50 km/h a více

Mezi ostatní přestupky v dopravě patří:

- úmyslné zničení, poškození, odstranění, přemístění informačního zařízení pro cestující
- nesplnění povinností uložené správním orgánem
- provozování dopravy bez povolení
- nevedení záznamů o době řízení, přestávkách a době odpočinku
- užívání vozidla, které je označeno podobným způsobem jako vozidlo taxislužby, ačkoli toto vozidlo není v evidenci vozidel taxislužby

2.2 ŘÍZENÍ O PŘESTUPCÍCH

Přestupky jsou projednávány obecními úřady nebo jinými správními orgány a podle toho, kde byl přestupek spáchán, bude projednávání tohoto přestupku řešit místně příslušný správní orgán. V případě, že se pachatel dopustil více přestupků a tyto přestupky budou spadat pod týž správní orgán, budou tyto přestupky projednávány ve stejném řízení. Obce projednávají přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, majetku, občanskému soužití, přestupky na úseku vyhledávání, ochrany, využívání a rozvoje přírodních léčivých zdrojů. Obce mají ze zákona právo zřídit si komise, které budou projednávat přestupky. Tyto komise jsou

zvláštním orgánem obce, jednají a rozhodují vždy v tříčlenném složení za předsednictví osoby s právnickým vzděláním nebo s odbornou způsobilostí pro projednávání přestupků. Obce s rozšířenou působností projednávají věci, které sami spravují a přestupky, které nejsou projednávány jiným správním orgánem.

2.2.1 SOUČINNOST

Státní orgány, orgány Policie České republiky (dále jen „orgány policie“) a obce oznamují přestupky, o kterých se dozví příslušným správním orgánům. V oznámení je uvedeno, o jaký přestupek se jedná a jaké jsou známy důkazní prostředky, které prokazují, že jde o přestupek a že ho spáchala určitá osoba. Pokud přestupky příslušným správním orgánům oznamuje orgán policie, musí tak učinit nejpozději do třiceti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl. Jestliže se orgán policie dozví o přestupku od občana, je tomuto občanovi na jeho žádost podáno vyrozumění o provedených opatřeních.

- Podání vysvětlení správním orgánům je ze zákona povinné pro každého. Jde o nezbytné vysvětlení a prověření přestupku. Ten, kdo se bez závažných důvodů nedostaví k podání vysvětlení nebo jej bezdůvodně odmítá, tomu může být správním orgánem uložena pořádková pokuta do výše pěti tisíc korun. Vysvětlení může být odepřeno pouze v případě, že by osobám jim blízkým hrozilo nebezpečí postihu nebo by porušily státní či služební tajemství anebo zákonem uloženou povinnost mlčenlivosti.

- Přestupky jsou projednávány z úřední povinnosti. V první fázi koná správní orgán ústní jednání o přestupku a věc může být projednána i v nepřítomnosti obviněného, ale pouze tehdy, jestliže se obviněný odmítne k projednání dostavit. Pro zahájení řízení je důležité oznámení o přestupku a to od státního orgánu, orgánu policie, obce, právnických osob nebo občanů. Jestliže správní orgán projednání věci neodloží ani jej nepostoupí jinému správnímu orgánu, zahájí řízení bezodkladně, nejpozději do šedesáti dnů. Pokud o zahájení řízení požádá oznamovatel, správní orgán jej vyrozumí do třiceti dnů od oznámení. U přestupku, který může být projednán pouze na návrh, lze tento návrh podat příslušnému správnímu orgánu nejpozději do tří měsíců ode dne, kdy se poškozený o přestupku dozvěděl. V návrhu musí být uvedeno, kdo je poškozenou

osobou, kdo je poškozeným označován za pachatele a kde, kdy a jakým způsobem měl být přešupek spáán. Uplatní-li poškozený nárok na náhradu škody, správni orgán začne působit na pachatele, aby byla škoda nahrazena dobrovolně. Pokud není škoda dobrovolně nahrazena, správni orgán uloží pachateli přešupeku povinnost nahradit ji. Náklady řízení, které jsou spojeny s projednáním přešupeku, jsou hrazeny paušálně a to ve výši, kterou stanoví Ministerstvo vnitra České republiky společně s Ministerstvem financí České republiky. Tyto náklady jsou hrazeny občanem, který byl uznán vinným z přešupeku nebo navrhovatelem, na jehož návrh bylo řízení zahájeno popřípadě i zastaveno. Povinnost uhradit náklady řízení, nemůže být uložena v blokovém ani příkazním řízení. Jestliže o přešupeku jednala v prvním stupni obec, náhrada nákladů je jejím příjmem, jestliže o přešupeku jednal jiný správni orgán České republiky, náhrada nákladů je příjmem státního rozpočtu České republiky.

- Výrok rozhodnutí o přešupeku, je rozhodnutím o vině či nevině obviněného z přešupeku. Tento výrok musí obsahovat popis skutku, tak jak se stal, místo a čas jeho spáání, vyslovení viny či nevinu a dále druh a výměru uložené sankce. Rozhodnutí o přešupeku nemůže být doručeno veřejnou vyhláškou. Proti rozhodnutí o přešupeku se lze odvolat. Obviněný se tak smí odvolat v plném rozsahu, oproti tomu poškozený se smí odvolat pouze ve věci náhrady škody. Vlastník zabrané věci se smí odvolat jen v té části rozhodnutí, ve které se zabráni věci vyslovuje a u přešupeků, které jsou projednávány pouze na návrh, se smí navrhovatel odvolat jen proti té části rozhodnutí, která se týká vyslovení viny obviněného nebo proti povinnosti navrhovatele uhradit náklady řízení. V odvolacím řízení, správni orgán nesmí změnit uloženou sankci v neprospěch obviněného.

Účastníky řízení o přešupeku jsou:

a) obviněný - je občan obviněný z přešupeku, a to okamžikem, kdy správni orgán proti němu učinil první procesní úkon. Na občana se pohlíží, jako by byl nevinen, pokud jeho vina nebyla stanovena pravomocným rozhodnutím. Obviněný má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu, smí navrhopvat důkazy na svou obhajobu, podávat návrhy a opravné prostředky. K výpovědi ani k doznání nesmí být obviněný nijak donucován.

b) poškozený - je ten, komu byla přestupkem způsobena majetková škoda a její náhrada je projednávána.

c) vlastník věci - je ten, jehož věc může být nebo již byla zabrána.

d) navrhovatel - je ten, na jehož návrh bylo řízení o přestupku zahájeno.

Důvody pro zastavení řízení:

a) skutek se nestal nebo není přestupkem

b) skutek nespáchal obviněný z přestupku

c) spáchaný skutek nebyl obviněnému z přestupku prokázán

d) obviněný požívá výsad imunity podle zákona nebo mezinárodního práva

e) obviněný v době spáchání přestupku nedovršil patnáctý rok svého věku anebo trpěl duševní poruchou, díky níž nemohl rozpoznat škodlivost svého jednání

f) zanikla odpovědnost za přestupek

g) o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto

h) za přestupek byla uložena bloková pokuta

ch) úmrtí obviněného z přestupku nebo navrhovatele

i) navrhovatel svůj návrh na zahájení řízení vzal zpět⁵

⁵ Česko. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1990, částka 35, s. 813-823.

3 DOPRAVNÍ PŘESTUPKY

Pojem „dopravní přestupek“ není v našem platném právním řádu nijak definován. V literatuře jej však můžeme najít pod pojmem „přestupek proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu“. Mezi tzv. „dopravní“ přestupky řadíme skutkové podstaty přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi a to v případě, že jsou spáchány v souvislosti se silničním provozem. Můžeme sem zařadit i přestupek proti občanskému soužití, kterého se dopustí ten, kdo jinému ublíží na zdraví v souvislosti s bezpečností a plynulostí silničního provozu. Snad každý řidič se dopustil dopravního přestupku, ačkoli ne každý, byl za spáchání tohoto přestupku i potrestán.

Skutková podstata dopravních přestupků

1. **OBJEKT** - objektem dopravních přestupků je bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích, kterým vyjadřujeme zájem společnosti na ochraně života, zdraví a majetku osob.
2. **OBJEKTIVNÍ STRÁNKA** - nejčastěji spočívá v porušování právního předpisu o bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Je to jednání, které je v rozporu s předpisy.
3. **SUBJEKT** - subjektem je nejčastěji sám řidič motorového vozidla.
4. **SUBJEKTIVNÍ STRÁNKA** – nejčastěji se jedná o vědomou nedbalost, kdy pachatel věděl, že může svým jednáním způsobit dopravní nehodu, ale spoléhal se na to, že dopravní nehodu nezpůsobí.⁶

Druhy jednání, která jsou považována za dopravní přestupky:

1. překročení nejvyšší povolené rychlosti
2. nezastavení vozidla na příkaz světelné signalizace s červeným světlem nebo na pokyn policisty, který řídí provoz na pozemních komunikacích
3. předjíždění vozidla na přechodu pro chodce nebo před přechodem pro chodce
4. předjíždění vozidla způsobem, který ohrožuje ostatní účastníky silničního provozu
5. nedání přednosti v jízdě

⁶ KUČEROVÁ, H., Dopravní přestupky v praxi aneb Projednávání dopravních přestupků ve správním řízení. 1. vyd. Praha: Linde, 2002. 23–24 s. ISBN 80-7201-321-1.

3.1 ZÁKLADNÍ POJMY O PROVOZU NA POZEMNÍCH KOMUNIKACÍCH

- osoba, která se přímo účastní provozu na pozemních komunikacích, je účastníkem provozu.
- provozovatelem vozidla, je přímo jeho vlastník nebo jiná fyzická či právnická osoba, která byla vlastníkem vozidla zmocněna k jeho provozování.
- řidič motorového nebo nemotorového vozidla je účastníkem provozu na pozemních komunikacích (za řidiče považujeme i jezdce na zvířeti).
- řidič, který řídí potahové vozidlo je označován za vozku.
- motorové vozidlo je poháněné vlastní pohonnou jednotkou a není k jeho provozu třeba kolejí (např. automobil, trolejbus).
- nemotorové vozidlo se pohybuje pomocí lidské či zvířecí síly (např. jízdní kolo).
- ohrožením se rozumí, počínání řidiče, který ohrožuje ostatní účastníky provozu.
- omezením se rozumí, počínání řidiče, který překáží ostatním účastníkům provozu.
- stát znamená stav, kdy je vozidlo uvedeno do klidu nad dobu dovolenou pro zastavení.
- zastavit znamená stav, kdy je vozidlo uvedeno do klidu na dobu nezbytně nutnou pro nastoupení či vystoupení osob nebo pro naložení či vyložení nákladu.
- vše, co by mohlo jakýmkoli způsobem ohrozit bezpečnost nebo plynulost provozu je označováno za překážku provozu.
- snížená viditelnost je způsobena např. za mlhy, sněžení či deště a řidiči v této situaci nerozeznávají jiná vozidla, osoby nebo zvířata.
- Celostátní dopravní informační systém je systém, který obsahuje aktuální informace o situaci na pozemních komunikacích, které mají vliv na bezpečnost a plynulost provozu.

3.1.1 ÚČASTNÍCI PROVOZU

Účastníci provozu se musí chovat ohleduplně a ukázněně, tak aby svým jednáním nijak neohrožovali život, zdraví nebo majetek jiných osob. Své chování jsou povinni přizpůsobit stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu a dále svým schopnostem a zdravotnímu stavu. Účastníci provozu se musí

řídít pravidly provozu na pozemních komunikacích dle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a pokyny policistů nebo jiných osob oprávněných k řízení provozu. Dále se musí řídit světelnými signály, dopravními značkami, dopravními zařízeními a zařízeními pro provozní informace. Provozu na pozemních komunikacích se nesmí účastnit osoba, která nedosáhla požadovaného věku nebo by vzhledem k tělesným nebo duševním schopnostem mohla ohrozit bezpečnost provozu. Účastníci provozu jsou povinni zvládat předpisy o provozu na pozemních komunikacích. Motorové vozidlo smí řídit pouze osoba, která je držitelem řidičského oprávnění anebo jejím žadatelem, který se pod dohledem učitele autoškoly účastní výcviku v řízení motorového vozidla.

- Každý řidič smí řídit pouze to vozidlo, o němž ví, že splňuje technické podmínky, které jsou stanoveny zvláštním právním předpisem a musí být za jízdy připoután bezpečnostním pásem. Řidič se musí plně věnovat řízení vozidla, sledovat situaci provozu na pozemních komunikacích a přizpůsobit svou jízdu technickým vlastnostem vozidla. Dále by měl dbát zvýšené opatrnosti vůči dětem a osobám s omezenou schopností pohybu a zabezpečit jejich bezpečnou přepravu. Dítě musí být umístěno v dětské autosedačce, která odpovídá hmotnosti a tělesným rozměrům dítěte. Autosedačka musí být upevněna na sedadle a dítě umístěno, dle návodu výrobce do autosedačky. Děti starší tří let musí být řidičem vozidla poučeny, stejně jako osoby je doprovázející o tom, že musí být během jízdy připoutány bezpečnostními pásy. Řidič by měl brát ohled na vozidla s dětmi a na řidiče začátečníky. K odvrácení hrozícího nebezpečí, dává řidič zvukové výstražné znamení nebo světelné výstražné znamení krátkým přerušovaným rozsvícením dálkových světel. Je-li nutné upozornit ostatní účastníky provozu na hrozící nebezpečí, řidič dává světelné výstražné znamení zapnutím výstražného světelného zařízení. Tato výstražná znamení se užívají jen po dobu nezbytně nutnou. Jestliže řidič, během jízdy zjistí, že došlo k závadě na vozidle, je povinen tuto závadu odstranit na místě. V případě, že řidič nemůže závadu odstranit na místě, smí v jízdě pokračovat přiměřenou rychlostí do nejbližšího místa, kde bude tato závada odstraněna. Pokud bude řidič vozidla vyzván policistou či jinou oprávněnou osobou k podrobení se vyšetření, zda není pod vlivem alkoholických nebo jiných návykových látek, musí tak učinit. Ze zákona je řidič povinný snížit rychlost jízdy nebo zcela zastavit vozidlo před přechodem pro chodce, učiní-li tak i ostatní řidiči vozidel jedoucích stejným směrem. Při řízení vozidla musí

mít každý řidič u sebe řidičský průkaz, osvědčení o registraci vozidla, doklad o pojištění odpovědnosti a doklad o zdravotní způsobilosti, pokud se jedná o řidiče, který jej musí mít. Oproti vyjmenovaným povinnostem, řidič nesmí požit alkoholické nebo jiné návykové látky, které by mohly přispět ke vzniku dopravních nehod. Nesmí řídit vozidlo, jestliže jsou jeho řidičské schopnosti sníženy v důsledku zdravotního stavu, přenechat řízení vozidla osobě, která nesplňuje podmínky dle § 3 odst. 2 a 3. Dále nesmí vyhazovat žádné předměty z vozidla, telefonovat během jízdy a používat jakákoli technická zařízení, která by znemožňovala nebo ovlivňovala funkci přístrojů policie ČR a Vojenské policie.⁷

3.2 DOPRAVNÍ NEHODA

Nejzávažnějším přestupkem proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu s ohledem na následky je dopravní nehoda. Na dopravní nehodu bychom mohli pohlížet jako na nešťastný následek dovoleného rizika, jemuž se vystavuje každý účastník silničního provozu. Za dopravní nehodu nepovažujeme případy, kdy dojde k poškození vozidla, zranění nebo usmrcení osoby bez souvislosti se srážkou (havárií) s jiným vozidlem např. při opravě vozidla, při nakládce nebo vykládce zboží.⁸ Jakákoli událost, která se stala na pozemních komunikacích, je označována za dopravní nehodu. Mezi dopravní nehody řadíme havárie a srážky, které teprve započaly nebo, které se již staly a při nichž došlo k usmrcení či zranění osob nebo ke škodě na majetku. Došlo-li při dopravní nehodě k usmrcení či zranění osob nebo ke škodě přesahující 100 000 Kč na zúčastněném vozidle, musejí účastníci nehody neprodleně tuto dopravní nehodu ohlásit Policii ČR a vyčkat na místě, až do jejího příjezdu. Účastníci nesmějí podnikat žádná jednání, která by mohla jakkoli ohrozit průběh vyšetřování, zejména přemístěním vozidel. V případě nezbytného přemístění vozidel, tedy je-li to nutné např. k vyproštění či ošetření zraněných osob, je třeba vyznačit situaci a stopy.⁹ Od 1. ledna 2009 bylo přijato omezení v souvislosti s oznamovací povinností dopravních nehod. Smyslem této novelizace je ulehčit práci Policii ČR a to tím, že není povinna vyšetřovat všechny

⁷ Česko. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 98, s. 4570-4574.

⁸ KUČEROVÁ, H., *Dopravní přestupky v praxi aneb Projednávání dopravních přestupků ve správním řízení*. 1. vyd. Praha: Linde, 2002. 29 s. ISBN 80-7201-321-1.

⁹ Česko. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 98, s. 4585.

dopravní nehody. Díky tomu se policie více věnuje dohledové činnosti nad silničním provozem.

Případy, kdy se dopravní nehoda oznámit musí:

- Pokud při nehodě dojde ke zranění nebo usmrcení osob
- Pokud při nehodě dojde na některém ze zúčastněných vozidel nebo na věcech, které jsou přepravovány ke škodě přesahující 100 000 Kč
- Pokud při nehodě dojde ke škodě na majetku třetí osobě a to v jakékoli výši (např. zbourání plotu v důsledku dopravní nehody)
- Pokud při nehodě dojde k poškození pozemní komunikace, její součásti či příslušenství (např. přejezdové zabezpečovací zařízení, svodidla, dopravní značení) nebo životního prostředí (např. při úniku kapalin z vozidla)
- Pokud nejsou účastníci po nehodě sami schopni obnovit plynulost provozu

- V ostatních případech je oznámení dopravní nehody Policii ČR také možné, ačkoli není povinné a není nijak zpoplatněné či sankciované. K tomuto oznámení nejčastěji dochází v případech, kdy se zúčastněné osoby na dopravní nehodě neshodnou na zavinění a vzájemně nespolupracují.¹⁰

3.2.1 OBJEKTIVNÍ A SUBJEKTIVNÍ PŘÍČINY DOPRAVNÍCH NEHOD

Pokud bychom chtěli zkoumat příčiny a zavinění dopravních nehod je nutné, abychom vycházeli z celkového dopravního systému, který je tvořený člověkem, vozidlem a pozemními komunikacemi. Spolehlivost tohoto systému nám odvozuje správné fungování všech základních prvků. Nejčastějším prvkem, který tento systém narušuje svým selháním je člověk. Ať už svou nepozorností nebo neohleduplností k ostatním řidičům na silnici. Příčiny dopravních nehod rozdělujeme do dvou základních skupin a to na příčiny objektivní a subjektivní.

¹⁰ MINISTERSTVO DOPRAVY. Oznámení dopravní nehody Policii ČR. *Nová pravidla* [online]. 2009 [cit. 1. ledna 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.novapradla.cz/PRAVIDLA-SILNICNIHO-PROVOZU>

Objektivní příčiny dopravních nehod

- Mezi tyto příčiny řadíme především stav a povahu pozemních komunikací (např. sjízdnost vozovky nebo její závady), povětrnostní podmínky, vlastnosti vozidla a nákladu, schopnosti řidiče, technické poruchy vozidla a nepředvídatelné události v provozu na silnici.

Subjektivní příčiny dopravních nehod

- Mezi tyto příčiny patří: osobní charakter řidiče, zdravotní a psychický stav. Zdravotní potíže, onemocnění nebo psychické potíže, jsou znakem, který vylučuje řízení motorového vozidla. Ale i tyto znaky jsou nejčastěji podceňovány staršími řidiči, kteří si neuvědomují, že svou jízdou ohrožují nejen svůj život či majetek, ale i zdraví ostatních účastníků silničního provozu.¹¹

Povinnosti řidiče při dopravní nehodě:

- a) Neprodleně zastavit vozidlo.
- b) Nepožívat alkoholické nebo jiné návykové látky po nehodě, aby při vyšetřování nehody nedošlo k mylnému zjištění, zda před jízdou nebo během jízdy řidič požil alkoholické či návykové látky.
- c) Podniknout opatření, která zabrání vzniku dalších škod.
- d) Spolupracovat při vyšetřování skutkového stavu.

Povinnosti účastníků při dopravní nehodě:

- a. Podniknout opatření, která by neohrožovala bezpečnost provozu na pozemních komunikacích v místě dopravní nehody, vzhledem k okolnostem jsou oprávněni zastavovat i jiná vozidla.
- b. Učinit oznámení o dopravní nehodě Policii (v případech stanovených zákonem č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích).
- c. Poskytnout první pomoc zraněné osobě a přivolat ji zdravotnickou záchrannou službu.
- d. Označit místo dopravní nehody (výstražným trojúhelníkem).

¹¹ KUČEROVÁ, H., Dopravní přestupky v praxi aneb Projednávání dopravních přestupků ve správním řízení. 1. vyd. Praha: Linde, 2002. 31-32 s. ISBN 80-7201-321-1.

- e. Umožnit obnovení provozu na pozemních komunikacích, zejména vozidlům hromadné dopravy.
- f. Ohlásit Policii poškození pozemní komunikace, obecně prospěšného zařízení nebo životního prostředí.
- g. Prokázat si navzájem totožnost a sdělit údaje o vozidle, které se účastnilo dopravní nehody.
- h. Sepsat záznam o dopravní nehodě, pokud k této nehodě nemusí být přizvána Policie. Záznam musí obsahovat identifikaci místa a času dopravní nehody, identifikaci účastníků a jejich vozidel, příčiny vzniku dopravní nehody, průběh a následky. Záznam musí být podepsaný všemi účastníky a co nejdříve předán pojistiteli.

Měření rychlosti vozidel

Měření rychlosti slouží k zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích. Tuto činnost zabezpečuje Policie ČR a Obecní policie, které jsou k této činnosti oprávněné. Obecní policie vykonává měření rychlosti v součinnosti s policií a to pouze na místech určené policií. Obecní policie měří rychlost v úseku, který musí být označen přenosnou dopravní značkou s vyobrazenou kamerou snímající rychlost a s nápisem „Měření rychlosti“ a na konci tohoto úseku musí být stejné vyobrazení s šikmo přeškrtnutým nápisem „Konec měření rychlosti“.

3.3 ŘIDIČSKÉ OPRAVNĚNÍ, ŘIDIČSKÝ PRŮKAZ

Řidičské oprávnění je dokladem, který opravňuje jeho držitele k řízení motorového vozidla, dle příslušné skupiny či podskupiny řidičského oprávnění. Řidičský průkaz je veřejná listina, kterou držitel prokazuje své jméno, příjmení, rodné číslo, podobu a další údaje dle zákona. Řidičský průkaz nesmí být využíván jako zástava při vstupu do objektů nebo na pozemky.

Řidičské oprávnění lze uložit pouze osobě, která:

- 1) dosáhla požadovaného věku:

- a) 15 let, jedná-li se o řidičské oprávnění AM, které opravňuje k řízení mopedů a malých motocyklů s maximální rychlostí 45 km/h.
- b) 16 let, jedná-li se o řidičské oprávnění podskupiny A1, které opravňuje k řízení lehkých motocyklů o objemu válců nepřesahující 125 cm³ a o výkonu nejvýše 11 kW.
- c) 17 let, jedná-li se o řidičské oprávnění skupiny T a podskupiny B1, kdy skupina T opravňuje k řízení traktorů a pracovních samojízdných strojů a podskupina B1 opravňuje k řízení motorových tříkolových a čtyřkolových vozidel, jejichž maximální rychlost převyšuje 45 km/h nebo jsou poháněna spalovacím motorem o objemu válců převyšující 50 cm³.
- d) 18 let, jedná-li se o řidičské oprávnění skupin A, B, B+E, C, C+E a podskupin C1 A C1+E, které opravňují k řízení motorových vozidel, motocyklů do 25 kW, traktorů a pracovních strojů, jízdních souprav složených z motorového vozidla.
- e) 21 let, jedná-li se o řidičské oprávnění skupin A, D, D+E a podskupin D1, D1+E, skupina A opravňuje k řízení motocyklu o výkonu nad 25 kW.

Výjimka: V případě, že je osoba motoristický sportovec a nedosáhla požadovaného věku k udělení řidičského oprávnění u skupiny A a podskupiny A1, je mu na základě jeho písemné žádosti udělena výjimka od Ministerstva. Tato výjimka, je však platná jen pro jízdu při sportovní soutěži.

- 2) je zdravotně způsobilá - tím se rozumí tělesná a duševní schopnost k řízení. Zdravotní způsobilost je posuzována praktickým lékařem na žádost žadatele o řidičské oprávnění, který následně od lékaře obdrží písemný posudek o zjištěném zdravotním stavu. Žadatel nebo držitel řidičského oprávnění je:
 - a) způsobilý k řízení motorových vozidel
 - b) způsobilý k řízení vozidel s podmínkou
 - c) nezpůsobilý k řízení motorových vozidel
- 3) je odborně způsobilá
- 4) má trvalý nebo přechodný pobyt na území České republiky

- 5) splnila další podmínky stanovené zákonem
- 6) není ve výkonu sankce nebo trestu související se zákazem řízení vozidel

Udělení řidičského oprávnění

Řidičské oprávnění udělí žadateli příslušný obecný úřad s rozšířenou působností na základě písemné žádosti. V žádosti o řidičské oprávnění musí být uvedeno:

- a) jméno a příjmení žadatele
- b) adresa trvalého nebo přechodného bydliště žadatele na území ČR
- c) datum narození, místo narození a rodné číslo žadatele
- d) skupina nebo podskupina řidičského oprávnění, o nichž žadatel žádá

Dále musí být k žádosti přiloženo:

- a) platný občanský průkaz nebo cestovní pas
- b) lékařský posudek o zdravotní způsobilosti
- c) doklad o odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel zařazených do příslušné skupiny či podskupiny
- d) doklad o splnění dalších podmínek dle § 91 zákona o silničním provozu
- e) autentická fotografie žadatele o rozměrech 3,5 x 4,5 cm

Odebrání řidičského oprávnění

Řidičské oprávnění je jeho držiteli odebráno obecním úřadem s rozšířenou působností v případě, že tento držitel zcela pozbyl zdravotní či odborné způsobilosti. Držitel řidičského oprávnění má právo oprávnění se vzdát, a to písemným oznámením příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností. V tomto oznámení musí být uvedeno:

- a) jméno a příjmení držitele řidičského oprávnění
- b) adresa trvalého bydliště držitele řidičského oprávnění
- c) datum narození, místo narození a rodné číslo držitele řidičského oprávnění
- d) datum udělení řidičského oprávnění

- Držitel řidičského průkazu pozbude oprávnění dnem právní moci rozhodnutí, kdy bylo držiteli soudem nebo příslušným správním úřadem uložen trest či sankce, spočívající

v zákazu řízení motorových vozidel. Držitel musí do pěti pracovních dnů, kdy rozhodnutí nabylo právní moci, odevzdat řidičský průkaz příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

Zadržení řidičského průkazu

Policista je ze zákona oprávněn zadržet řidičský průkaz a to z důvodů uvedených v zákoně o silničním provozu v § 118a odst. 1 písm. a) až h). Policista musí zadržení řidičského průkazu oznámit registru řidičů, u zahraničních řidičů příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a musí držitele průkazu poučit o důsledku zadržení. Oznámení o zadržení je posláno obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností v územním obvodu, kde k zadržení došlo, společně se zadrženým řidičským průkazem. Po dobu zadržení řidičského průkazu nesmí držitel řídit žádné motorové vozidlo. Obecní úřad obce s rozšířenou působností do pěti pracovních dnů ode dne oznámení o zadržení průkazu zahájí řízení.

Ztráta, odcizení, poškození nebo zničení řidičského průkazu

Ztrátu, odcizení, poškození nebo zničení řidičského průkazu musí držitel ze zákona ohlásit příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a současně s ohlášením musí držitel předložit platný doklad totožnosti. Po splnění těchto povinností vydá příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností bezodkladně držiteli potvrzení o oznámení ztráty, odcizení, poškození nebo zničení řidičského průkazu. Toto potvrzení je platné 30 dní, ode dne jeho vydání a je dočasnou náhradou za řidičský průkaz. V tomto potvrzení musí být uvedeno:

- a) jméno a příjmení držitele řidičského oprávnění
- b) obec trvalého nebo přechodného bydliště držitele na územní ČR
- c) datum narození, místo narození a rodné číslo držitele
- d) skupiny a podskupiny řidičského oprávnění a datum jejich udělení
- e) datum ztráty, odcizení, poškození nebo zničení řidičského průkazu
- f) datum vydání potvrzení

- Po uplynutí třiceti dnů je držiteli vystaven duplikát řidičského průkazu.¹²

¹² Česko. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 98, s. 4585-4608.

4 ZAVEDENÍ BODOVÉHO SYSTÉMU

Bodové hodnocení řidičů je systém, který slouží k sledování opakovaného páčání přestupků nebo trestných činů. První bodový systém byl zaveden roku 1974 v Německu a Česká republika přijala bodový systém 1. července 2006. Bodový systém považujeme za opatření, které snižuje počet a následky dopravních nehod v České republice, avšak není jediným takovýmto opatřením, je součástí celého systému, který je založen na zásahu do určitého procesu a to v oblasti lidského činitele, dopravního prostředí a vozidel, za účelem ovlivnit jej. Cílem bodového systému je odradit řidiče od porušování pravidel provozu na pozemních komunikacích a to díky možné hrozbě odebrání řidičského oprávnění. Dále vyloučit řidiče, kteří jsou pro své okolí nebezpeční a to kvůli opakovanému páčání závažných dopravních přestupků. Bodové hodnocení bychom určitě neměli považovat za systém, který řidiče připravuje o řidičské oprávnění v co nejkratší době. Jeho účelem je výchovně působit na řidiče a to tak, aby si při získání bodů mohli uvědomit, čeho se dopustili a při další jízdě mohli být opatrnější.¹³ Řidič za spáchání určitého přestupku dostane nejen pokutu, ale jsou mu uděleny tzv. trestné body. Tyto body jsou evidovány obecním úřadem obce s rozšířenou působností. Pokud řidič získal nejvyšší možný počet trestných bodů, tedy 12 bodů, automaticky přijde o řidičské oprávnění a to na dobu jednoho roku. Pokud chce řidič znovu získat řidičské oprávnění a již uplynula lhůta jednoho roku ode dne odebrání řidičského oprávnění, musí znovu složit zkoušku. Trestné body se po uplynutí jednoho roku ode dne, kdy došlo k jejich odebrání, znovu vracejí, nejvýše však 4 body za dobu dvanácti měsíců. Pokud řidič přijde např. o 3 body, a už uplynul jeden rok od spáchání přestupku, jsou mu 3 body znovu přičteny. Počet bodů nemůže být nikdy záporný a to i v tom případě, že řidič jezdí např. dvanáct let bez bodového prohřešku, bodové konto má vždy nulový počet bodů.¹⁴

4.1 ZAPOČÍTÁVÁNÍ A ODEČÍTÁNÍ BODŮ

Veškeré sankce za přestupky, kterých se řidiči dopustí, jsou evidovány v registru řidičů. Záznamy v tomto registru provádějí příslušné obecní úřady obce s rozšířenou

¹³ MINISTERSTVO DOPRAVY. Bodový systém. *Nová pravidla* [online]. 2010 [cit. 1. ledna 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.novapravidla.cz/BODOVY-SYSTEM/PROC-BODOVY-SYSTEM>

¹⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Nová pravidla silničního provozu*. 1. vyd. Olomouc : Rubico, 2006. 7 s. ISBN 80-7346-064-5.

působností, vždy ke dni uložení pokuty nebo ke dni nabytí právní moci rozhodnutí a to nejpozději do pěti pracovních dnů ode dne, kdy mu bylo doručeno oznámení o uložení pokuty nebo rozhodnutí o uložení sankce či trestu. Oznámení a rozhodnutí jsou doručována policií, obecní policií, orgánem, který uložil sankci za přestupek nebo soudem, který uložil trest za trestný čin. Obecní úřad obce s rozšířenou působností také vydává výpis z registru řidičů a to na jejich žádost. Dopustí-li se řidič jedním skutkem více přestupků nebo trestných činů, je mu zaznamenán jen počet bodů za nejzávažnější z nich, nikoli za všechny přestupky či trestné činy. Jestliže řidič dosáhne 12 bodů a je držitelem řidičského průkazu Evropských společenství, řidičského průkazu vydaného cizím státem nebo mezinárodního řidičského průkazu vydaného cizím státem, je obecní úřad obce povinen neprodleně písemně oznámit tuto skutečnost řidiči a ministerstvu. Poté řidič pozbývá práva k řízení motorového vozidla na území České republiky po dobu jednoho roku. Ministerstvo sdělí, tuto skutečnost orgánu, který řidičský průkaz vydal.

ODEČÍTÁNÍ

Řidiči, kterému nebyla ode dne uložení pokuty v blokovém řízení nebo nabytí právní moci uložena pravomocně sankce za přestupek nebo trest za trestný čin, je mu po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců odečteno po 4 bodech. Po dobu 36 po sobě jdoucích měsíců, budou odečteny všechny zbývající body (4 body). K tomuto dni provede příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností záznam v registru řidičů o tomto odečtení, a to nejpozději do tří pracovních dnů. Jestliže se řidič nachází ve výkonu trestu nebo mu byla uložena sankce v podobě zákazu činnosti související v zákazu řízení motorových vozidel, neběží doba pro odečítání bodů. Pokud řidič absolvoval školení bezpečné jízdy a potvrzení o ukončení tohoto školení zaslal obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností společně s žádostí o odečtení, jsou mu následně odečteny 3 body. Obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen písemně informovat řidiče o odečtení všech 12 trestných bodů nejpozději do pěti pracovních dnů ode dne, ke kterému byl záznam o odečtení bodů proveden v registru řidičů.

- Pokud řidič nesouhlasí se svým záznamem bodů v registru řidičů, smí podat proti provedení záznamu písemně námitky příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou

působností a ta následně námitky shledá oprávněnými či nikoli. Pokud budou námitky oprávněné je úřad povinen nejpozději do 10 pracovních dnů ode dne, kdy mu byly námitky doručeny, provést opravu záznamu v registru řidičů a písemně vyrozumět řidiče o provedených změnách. V případě, že se nejedná o námitky oprávněné, úřad svým rozhodnutím tyto námitky zamítne a provedený záznam potvrdí. Řidiči, který dosáhl celkového počtu 12 bodů a podal námitky proti záznamu, se zastaví běh lhůty ode dne doručení námitek do dne, v němž rozhodnutí o námitkách nabude právní moci.¹⁵

4.2 ROZDĚLENÍ PŘESTUPKŮ DLE POČTU BODŮ

- Každý přestupek je dle bodového systému ohodnocen jiným počtem bodů a to podle závažnosti daného přestupku. Čím víc je přestupek nebezpečnější pro ostatní účastníky silničního provozu, tím více bodů řidič za tento přestupek obdrží. Díky tomuto ohodnocení jsou agresivnější řidiči po spáchání dvou vážnějších přestupcích zbaveni řidičského průkazu a díky tomu, nemohou dále ohrožovat ostatní účastníky silničního provozu svou jízdou.

1 trestný bod je uložen za:

- nedovolené užívání silnic a dálnic vozidly, která nejsou technicky v pořádku a svým stavem nedosahují stanovené rychlosti
- nedovolené užívání vyhrazeného jízdního pruhu
- neosvětlené vozidlo
- nerespektování příkazních značek
- neoprávněné používání výstražných světel modré barvy se zvukovým výstražným znamením
- neoprávněné používání výstražného oranžového světla

2 trestné body jsou uloženy za:

- nedovolenou jízdu vozidlem po tramvajové trati
- nepřipoutání se bezpečnostním pásem
- nepoužití dětské autosedačky nebo bezpečnostních pásů při přepravě dětí

¹⁵ NOVÁK, M. Bodování řidiči. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2011 [cit. 14. ledna 2011]. Dostupný z WWW: http://www.mdcr.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridicke_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

- neoznačení překážky na silnici
- porušení ustanovení, které omezuje v jízdě některá vozidla
- překročení nejvyšší povolené rychlosti o méně jak 20 km/h

3 trestné body jsou uloženy za:

- způsobení dopravní nehody, při níž dojde ke škodě do 100 000 Kč nebo při níž dojde k poškození příslušenství na pozemních komunikacích. Dále za okamžité nezastavení vozidla a vzájemné prokázání totožnosti účastníků nehody nebo za odmítnutí sepsání záznamu o dopravní nehodě
- manipulování hovorového nebo jiného záznamového zařízení při řízení vozidla
- překročení nejvyšší povolené rychlosti o více jak 20 km/h
- nezastavení vozidla před přechodem pro chodce
- ohrožování ostatních řidičů při přejíždění z jednoho pruhu do druhého
- překročení hmotnosti nákladu
- řízení vozidla neprodleně po požití alkoholických nápojů nebo v době, kdy je řidič ještě pod vlivem alkoholu

4 trestné body jsou uloženy za:

- neumožnění chodci na přechodu pro chodce nerušeně a bezpečně přejít
- ohrožení chodce, který přechází po pozemní komunikaci, na níž řidič odbočuje
- nedání přednosti v jízdě
- řízení vozidla, které má jinou registrační značku, než která byla vozidlu přidělena

5 trestných bodů je uloženo za:

- řízení technicky nezpůsobilého vozidla, které závažným způsobem ohrožuje ostatní účastníky silničního provozu
- řízení motorového vozidla bez platného osvědčení profesní způsobilosti řidiče nebo bez platného posudku o zdravotní způsobilosti
- překročení nejvyšší povolené rychlosti o 40 km/h
- nerespektování signálu, který řidiči přikazuje vozidlo zastavit

6 trestných bodů je uloženo za:

- řízení vozidla pod vlivem alkoholických nápojů, kdy je řidiči dechovou zkouškou zjištěno více než 0,3 ‰ alkoholu v těle
- předjíždění vozidel, kdy to zákon zakazuje
- couvání, otáčení se nebo jízdu v protisměru na silnici nebo dálnici, kde to není dovoleno
- vjezd na železniční přejezd v případech kdy to není dovoleno
- řízení vozidla řidičem, který přišel o řidičský průkaz

7 trestných bodů je uloženo za:

- řízení vozidla bez příslušné skupiny či podskupiny řidičského oprávnění
- nepodrobení se dechové zkoušky na výzvu policisty
- nepodrobení se lékařskému vyšetření na výzvu policisty
- nepodrobení se odbornému lékařskému vyšetření na výzvu policisty
- způsobení dopravní nehody, při níž dojde ke škodě převyšující 100 000 Kč nebo k poškození příslušenství na pozemních komunikacích
- způsobení dopravní nehody, při níž dojde k usmrcení nebo k vážné újmě na zdraví. Dále za neprodlené nezastavení vozidla nebo neohlášení dopravní nehody Policii¹⁶

- Dle seznamu nejčastěji páchaných dopravních přestupků, který je vydáván několikrát do roka Ministerstvem dopravy, bylo zjištěno, že se spáchané dopravní přestupky a trestné činy od zavedení bodového hodnocení řidičů v České republice nijak zásadně nezměnily a řidiči se stále dopouštějí stejných přestupků a trestných činů.

Nejčastěji páchané dopravní přestupky v České republice jsou:

1. překročení rychlosti v obci o méně než 20 km/h
2. nerespektování příkazního značení
3. nepřipoutání se
4. překročení rychlosti v obci o více jak 20 km/h
5. manipulace s telefonem za jízdy
6. neosvětlené vozidlo
7. překročení rychlosti mimo obec o méně než 30 km/h

¹⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. Nová pravidla silničního provozu. 1. vyd. Olomouc : Rubico, 2006. 9-15 s. ISBN 80-7346-064-5

8. řízení bez příslušného oprávnění
9. řízení pod vlivem návykové látky
10. nedání přednosti v jízdě

Přehled viz příloha: Tabulka č. 1

4.3 STATISTICKÉ ÚDAJE BODOVÉHO SYSTÉMU V ČR

- Od počátku zavedení bodového hodnocení řidičů bylo již evidováno celkem 3 080 974 přestupků a trestných činů. Kdybychom měli rozdělit kraje na pomyslné příčky podle počtu evidovaných přestupků a trestných činů, tak bychom zjistili, že Karlovarský kraj patří na první místo a to díky nejmenšímu počtu evidovaných přestupků a trestných činů z celé České republiky. Dalo by se tedy říct, že Karlovarští řidiči dodržují pravidla silničního provozu svědomitěji, než jiní řidiči v jiných krajích. Jihočeský kraj je na osmé příčce a stále se drží pod hranicí průměrného počtu evidovaných přestupků a trestných činů, tedy pod deseti tisícovou hranicí. Na poslední příčce se nachází Hlavní město Praha, které má evidováno více jak dvacet tisíc přestupků a trestných činů. Všeobecně platí, že ženy jsou za volantem opatrnější, než muži. Ze statistik je patrné, že ženy páchají o 80% méně přestupků, než muži. Mohlo by to snad být i díky tomu, že ženy nejsou tak soutěživé jako muži a nemají potřebu svou jízdou ukazovat, jak mají rychlé auto nebo jak dobří řidiči jsou. Popřípadě by to mohlo být i tím, že řidičů mužů je více než řidičů žen.¹⁷

Přehled viz příloha: Graf č. 1 a č. 2

- Bodový systém je v dnešní době velmi využíváný a našli bychom ho vedle naší země i ve Francii, Německu, Dánsku, Itálii, Velké Británii, Polsku, Maďarsku, Slovinsku, Irsku, Řecku, Finsku, Španělsku, Rakousku, Lucembursku a Lotyšsku.¹⁸ Ještě před zavedením bodového systému v České republice vyplývalo ze statistik, že ročně na našich silnicích přijde o život 1 300 lidí. Toto číslo bylo ukazatelem toho, že naše

¹⁷ NOVÁK, M. Bodované přestupky a trestné činy. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2010 [cit. 25. ledna 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridiciske_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

¹⁸ NOVÁK, M. Bodování řidičů. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2011 [cit. 14. ledna 2011]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridiciske_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

silnice nejsou jedny z nejbezpečnějších, a proto bylo průzkumem zjištěno, že většina obyvatelů ČR by přivítala, kdyby tresty, za porušování dopravních předpisů, byly přísnější. Houstnoucí provoz ve městech, neohleduplnost řidičů k ostatním účastníkům silničního provozu a stále se zvyšující páchaní dopravních přestupků a trestných činů, i toto jsou znaky dnešní moderní doby. Možná i tyto znaky byly jedny z těch, které přiměly naši vládu jednat a přijmout opatření, které by vedlo, ke snížení počtu páchaných dopravních přestupků a trestných činů. Tímto opatřením se v naší zemi stal již zmiňovaný Bodový systém. Ten se v ostatních zemích ukázal jako velmi schopný a účinný prostředek, proti řidičům, kteří svou jízdou nerespektují silniční pravidla. Podle dostupných statistik se v zahraničí po zavedení systému snížila nehodovost a tím i úmrtnost. Jedněmi je tento systém chválen, druhými je tento systém kritizován. Bodový systém se vyznačuje především tím, že přesně stanovuje sankce za jednotlivé přestupky a v případě, že řidič dosáhne dvanácti bodů, je mu odebrán řidičský průkaz na dobu jednoho roku. Ti, kdo tento systém kritizují, si asi neuvědomují, že díky němu jsou bezohlední řidiči po dvou spáchaných vážnějších přestupcích zbaveni řidičského oprávnění, čímž nemůžou dále porušovat silniční pravidla. Mohlo by se zdát, že je tento systém přísný, ale díky tomu, že jsou jednotlivé přestupky sankcionovány jinak, má řidič možnost uvědomit si svou chybu a pokud jeho přestupek nebyl až tak závažný má možnost při dalších jízdách být opatrnější a znovu se nedopustit stejné chyby. Je pravda, že i bodový systém má své chyby, tyto chyby spatřujeme především v tom, že by se díky tomuto systému mohli někteří jeho vykonavatelé obohacovat. Jako příklad bychom mohli uvést situaci, kdy jako řidič spácháme dopravní přestupek a nechceme přijít o body, pokusíme se tedy uplatit příslušného policistu a tím zabránit tomu, aby nám byly body odečteny.¹⁹

- Zavedením bodového hodnocení řidičů se ministerstvo dopravy snaží omezit páchaní dopravních přestupků a trestných činů, ale není to jediný krok, kterým se ministerstvo o toto omezení snaží. V roce 2008 se ministerstvo dopravy s ohledem na nehodovost na našich silnicích rozhodlo, že tato situace musí být řešena i jinou cestou a poskytla finance na kampaň, která se hromadně prezentovala v médiích. Tato kampaň je veřejnosti známá jako „Nemyslíš – zaplatíš!“ a jejím hlavním cílem je, aby na silnicích počty mrtvých klesaly. Svými spoty, které byly vysílány v hlavních

¹⁹ HARTMAN, P. Bodový systém, jeho klady a zápory. *Český rozhlas* [online]. 2005 [cit. 22. září 2005]. Dostupný z WWW: http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/bodovy-system-jeho-klady-a-zapory--192075

vysílacích časech v televizích, se tato kampaň nepochybně vryla do paměti mnoha občanů a to hlavně proto, že tyto spoty ukazovaly, jak snadno a rychle může dojít k dopravní nehodě, v níž je někdo zraněn či usmrčen. Tato kampaň byla zaměřena především na mladé řidiče do 25 let, kteří jsou účastníci dopravních nehod nejčastěji. Spoty byly zaměřeny na nejčastější problémy, které dopravní nehody zapříčiňují, tedy:

- problematika vlivu návykových látek, jak alkoholu za volantem tak drog.
- problematika soutěživosti mladých řidičů, nebo jejich snaha ohromit ostatní.
- problematika, v níž rodiče nedají své děti do autosedačky a ty mohou snadno při dopravní nehodě vylétnout ze svého místa.
- problematika týkající se telefonování za jízdy, kdy řidič vozidla není plně soustředěn na řízení vozidla.

- Od zavedení bodového systému v roce 2006 byly spáchané dopravní přestupky snad i díky tomuto systému, poměrně nízké. V roce 2007 se opět páchaní dopravních přestupků zvýšilo. Rok 2008 zaznamenal pokles, přičemž bychom mohli vzít v potaz, že za toto snížení mohla i kampaň „Nemyslíš – zaplatíš!“, která svým spoty mohla ovlivnit řidiče k tomu, aby byly opatrnější. Nejvíce přestupků, ale i trestných činů bylo spácháno v posledních třech měsících roku 2009, přičemž začátkem roku 2010 toto páchaní přestupků značně kleslo. Od zavedení bodového systému byly nejvíce páchany přestupky a trestné činy, které jsou ohodnoceny dvěma body. Následují jednobodové přestupky a trestné činy a nejméně páchané přestupky a trestné činy jsou šesti bodové.²⁰

Přehled viz příloha: Graf č. 3 a č. 4

²⁰ NOVÁK, M. Bodované přestupky a trestné činy. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2010 [cit. 25. ledna 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcr.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridicke_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

5 ANALÝZA BODOVÉHO SYSTÉMU V JIHOČESKÉM KRAJI

Nejčastěji páchanými přestupky v Jihočeském kraji jsou přestupky, které jsou ohodnoceny 2 body. Jde tedy o méně závažné přestupky jako je např. jízda bez bezpečnostních pásů, nepoužití dětské autosedačky nebo překročení rychlosti o méně jak 20 km/h. Dalšími častými přestupky, kterých se jihočeští řidiči dopouští, jsou: nedovolené užívání vyhrazeného jízdního pruhu, neosvětlené vozidlo a nerespektování příkazních značek, které jsou za 1 trestný bod. Dle statistik se ukázalo, že za čtvrté čtvrtletí roku 2010 bylo nejčastějším přestupkem v Jihočeském kraji, nerespektování příkazních a zákazových značek. Řidiči si asi neuvědomují, že toto značení je umístěno u silnic z nějakého důvodu a jeho nerespektováním vystavují sebe i ostatní riziku, že dojde k dopravní nehodě a tím i ke škodám na majetku a k ohrožení zdraví či života.²¹

Přehled viz příloha: Graf č. 5

V centrálním registru bylo k 31. 12. 2010 evidováno 659 726 řidičů, kteří se dopustili nějakého dopravního přestupku nebo trestného činu. To znamená, že cca každý 10 evidovaný řidič v naší republice má na svém kontě nějaký ten trestný bod. Jihočeský kraj se v počtu evidovaných přestupků umístil na 8. místě z celkových 14. Dle průzkumu bylo zjištěno, že nejvíce řidičů, kteří dosáhli 12 bodů, jsou ve věku 24 let. Počty 12. bodových řidičů mají s vyšším věkem sestupnou tendenci. I v Jihočeském kraji páchají dopravní přestupky více muži (84,1 %), než ženy (15,9 %). Kdybychom vzali v potaz celou Českou republiku, tak bychom zjistili, že přestupek páchá každý 7. řidič muž a každá 27. řidička. Na základě údajů z centrálního registru řidičů se ukázalo, že 96,1 % řidičů, kteří získali nějaký trestný bod, se již dále, minimálně po dobu 1 roku, nedopustili žádného přestupku, který je hodnocen bodovým systémem. Jihočeský kraj patří mezi ty kraje, které mají nejméně 12. bodových řidičů.

Přehled viz příloha: Obrázek č. 1

²¹ NOVÁK, M. Bodované přestupky a trestné činy. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2010 [cit. 25. ledna 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridicke_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

Z Jihočeského kraje, je v počtu nejvíce bodovaných řidičů, na prvním místě město České Budějovice (10 912 bodovaných řidičů) po něm následuje město Tábor (4 268 bodovaných řidičů) a nejméně přestupků páchají řidiči v Blatné (560 bodovaných řidičů).²²

Přehled viz příloha: Tabulka č. 2

5.1 ÚČINNOST BODOVÉHO SYSTÉMU

Po prvním roce fungování bodového systému v naší zemi, se centrum dopravního výzkumu rozhodlo provést celkovou analýzu jeho účinnosti na naše řidiče (1. 7. 2006 - 30. 6. 2007). V této analýze byly zohledněny určité aspekty, bez kterých by tato analýza nemohla být zcela objektivní. Mezi tyto aspekty patří: vývoj nehodovosti, změny chování řidičů, intenzita dozoru a fungování administrativně správních procesů. Během července a srpna roku 2006 došlo k rapidnímu poklesu nehodovosti a zmírnění následků nehod. Mohlo to být i tím, že řidiči byli z velké části připraveni a ochotni přijmout zpřísnění postihů, které sebou bodový systém přinesl. Náhlý pokles nehodovosti se však udržet nepodařilo, a to díky více faktorům, z nichž nejvíce medializovaný byl právě samotný bodový systém. Výsledky analýzy, provedené Centrem dopravního výzkumu, však samotný bodový systém nezpochybnily, ale upozornily na nedostatky, které doprovázejí jeho aplikaci. Jde především o pokles intenzity dozoru a dohledu v silničním provozu. Rozborem dostupných dat bylo zjištěno, že dopravní přestupky zjištěné Policií ČR poklesly v prvním pololetí roku 2007, oproti předchozím rokům. Pravděpodobnost, že by řidič mohl být odhalen, je pro něj více motivující, aby řídil svědomitěji, než výše trestu. Takže v případě, že dojde k poklesu intenzity kontroly a bude to řešeno v médiích, tak to bude negativně působit na změny v chování řidičů, kteří si budou připadat nepostižitelní. Rovněž i nedostatky v legislativě, nepřipravenosti a špatné koordinace postupů vedou k velkému zatížení příslušných orgánů a zpomalení cesty od odhalení přestupku k vymožení sankce a přidělení bodů. Lze tedy říci, že díky médiím a části politických kruhů byl bodový

²² NOVÁK, M. Bodování řidičů. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2011 [cit. 14. ledna 2011]. Dostupný z WWW: http://www.mdcr.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridiciske_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

system zpochybňován a místo toho, aby byly dále vysílány podpůrné kampaně, byla široká veřejnost systematicky negativně ovlivňována.²³

Od zavedení bodového systému zemřelo na našich silnicích o 47 lidí méně než rok předtím. Z policejních statistik vyplývá, že od července 2004 do června 2006 havarovalo více lidí, než když začal platit bodový systém. Je tedy zřejmé, že bodový systém má pozitivní vliv na řidiče a ti se nedopouštějí tolika přestupků. Bodový systém se stejně jako v ostatních zemích, kde tento systém využívají, osvědčil a určitě má svůj smysl a je účinnou prevencí proti páchání přestupků v silniční dopravě.²⁴

²³ SKLÁDANÁ, P., AMBROS, J., DONT, M. Hodnocení českého bodového systému po roce fungování. *Centrum dopravního výzkumu* [online]. 2007 [cit. 1. října 2007]. Dostupný z WWW: <http://www.czrso.cz/index.php?id=503>

²⁴ ČT24. Dopravní policie: bodový systém se osvědčil. *Česká televize 24* [online]. 2008 [cit. 29. června 2008]. Dostupný z WWW: <http://www.ct24.cz/doprava/20259-dopravni-policie-bodovy-system-se-osvedcil/>

6 ŘÍZENÍ O PŘESTUPKU A UKLÁDÁNÍ SANKCÍ

Správní orgány jsou ze zákona povinny chránit zájmy státu, společnosti, práva a zájmy občanů a organizací a vyžadovat plnění jejich povinností. Dále musejí postupovat v součinnosti s občany a musejí jim dát vždy příležitost, aby mohli svá práva a zájmy hájit. Občanům a organizacím musejí správní orgány poskytnout pomoc a poučení, aby pro neznalost těchto věcí neutrpěli v řízení jakoukoli újmu. Správní orgány musejí pracovat svědomitě a odpovědně, což znamená, že se musejí zabývat každou věcí, která souvisí s řízením.²⁵

Organizace tohoto správního řízení a úprava činnosti správních orgánů je založena na vůdčích právních idejích, které jsou základními zásadami řízení o přestupcích. Tyto zásady zaručují uplatňování zákonnosti řízení a zajišťují ochranu společnosti, práv a právem chráněné zájmy osob, které se řízení účastní. Bez znalosti těchto zásad nemůžeme pochopit podstatu správního řízení, jeho institutů a stadií. Základní zásady plní též funkci interpretačních pravidel. To znamená, že při formulaci úvah se vždy vychází ze základních zásad, na kterých musí být proces vybudován, a teprve pak je možné navrhnout jednotlivé právní instituty a stadia.

Mezi základní zásady patří:

1. **Zásada zákonnosti** - je zásadou ústavní, podle níž jsou právní orgány povinny postupovat v řízení o přestupcích vždy v souladu se zákony a ostatními obecně závaznými hmotně-právními a procesně-právními předpisy.
2. **Zásada součinnosti správních orgánů s účastníky řízení** - tato zásada je vyjádřena v mnoha konkrétních ustanoveních právních norem. Mohli bychom ji vztáhnout i na provádění úkonů správním orgánem ještě před zahájením samotného řízení o přestupcích, kdy je povinností každého občana dostavit se na výzvu ke správnímu orgánu k podání vysvětlení. Spolupráci účastníka řízení chápeme jako jeho právo, ale v případě některých ustanovení jde o povinnost.

²⁵ Česko. Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1967, částka 27, s. 284.

3. **Zásada rovnosti účastníků řízení o přestupcích** - tato zásada vyjadřuje rovné postavení všech účastníků v řízení, bez ohledu na postavení, finanční možnosti či pohlaví.
4. **Zásada neveřejnosti řízení o přestupcích** - tato zásada znamená, že nelze rozhodnutí o přestupku doručit veřejnou vyhláškou. V samotném ústním projednávání přestupku může být přítomen pouze: správní orgán, účastníci řízení a jejich zástupci či opatrovníci, předvolaní svědci, znalci a tlumočníci.
5. **Zásada oficiality** - tato zásada znamená, že správní orgán provádí úkony na základě úřední povinnosti. Zákon tuto zásadu spojuje s nutností, co nejrychlejšího projednání přestupkové věci s plným respektováním občanských práv. Správní orgán je povinen v průběhu řízení učinit vše pro naplnění účelu řízení.
6. **Zásada ústnosti** - tato zásada znamená, že správní orgán rozhoduje na základě ústně provedených důkazů, řídí jednání ústně a ústně vyhlašuje rozhodnutí, která ve věci učinil a dále sám vyslyší účastníky řízení, svědky popřípadě znalce.
7. **Zásada zajištění práva na obhajobu** - vyjadřuje požadavek osoby, proti níž je vedeno přestupkové řízení, aby byly zachovány její základní práva a zájmy. Tato zásada je stanovena nejen v zájmu osoby, proti které se řízení vede, ale také v zájmu společnosti.
8. **Zásada presumpce neviny** - vychází z předpokladu, že každý je nevinný dokud se neprokáže opak. Presumpce řádnosti občanů je jednou ze základních demokratických zásad společnosti. Jestliže není pravomocným rozhodnutím vyslovena vina, nemůžeme na toho, proti němuž je vedeno přestupkové řízení, pohlížet, jako by byl vinen. Neprokázaná vina má stejný význam jako prokázaná nevina, přičemž obviněný sám nemusí prokazovat svou nevinu.
9. **Zásada volného hodnocení důkazů** - správní orgán hodnotí důkazy podle vlastního přesvědčení, které je založeno na pečlivém přezkoumání všech skutečností. Z této zásady vyplývá, že ani jeden druh důkazu nemá předem stanovenou důkazní sílu a správní řád nestanovuje přesný rozsah důkazů potřebných k zjištění skutkového stavu. Správní orgán musí v odůvodnění rozhodnutí uvést, které skutečnosti použil a o které důkazy své rozhodnutí opírá. Tato zásada je předpokladem pro zjištění objektivní pravdy v přestupkovém řízení.

10. **Zásada dvoustupňového řízení** - tato zásada vyjadřuje přípustnost řádného opravného prostředku proti všem rozhodnutím, která jsou v řízení o přestupku vydána.
11. **Zásada zákazu změny sankce v odvolacím řízení k horšímu** - to znamená, že v odvolacím řízení nemůže být správním orgánem uložen horší trest, než byl původně uložen.
12. **Zásada, v níž má účastník řízení právo na tlumočnicka** - tato zásada poukazuje na právo např. cizince, který neovládá jazyk, v němž se vede jednání, na tlumočnicka. Platí to i pro hluchou, hluchoněmou a němou osobu, která taktéž neovládá jazyk, v němž se jednání vede.

6.1 PROSTŘEDKY K ZAJIŠTĚNÍ PRŮBĚHU PŘESTUPKOVÉHO ŘÍZENÍ

V souvislosti s řízením o přestupcích nalezneme v právních předpisech dva různé prostředky, které nám poslouží k zajištění účelu řízení, a to díky pořádkové pokutě a předvedení.

Pořádková pokuta - tuto pokutu ukládá správní orgán a to až do výše 5000 Kč. Tato pokuta je uložena tomu, kdo se bez závažných důvodů nedostaví na výzvu správního orgánu k podání vysvětlení nebo tomu, kdo bezdůvodně podání vysvětlení odmítá. Podání vysvětlení může odepřít pouze osoba, která je v příbuzenském vztahu s obviněným a nechce ho svou výpovědí jakkoli poškodit. Tuto pokutu smí správní orgán uložit i tomu, kdo by jakýmkoli způsobem ztěžoval postup řízení. Rozhodnutí musí obsahovat všechny předepsané náležitosti.

Předvedení - je využívané orgánem policie v případě, že by některý občan mohl přispět k objasnění skutečností, které by napomohly pro odhalení přestupku, trestného činu nebo pachatele, a proto je účast svědka v řízení nutná.

6.1.1 ŘÍZENÍ O PŘESTUPCÍCH S MLADISTVÝMI

Mladistvým je v řízení o přestupcích považována osoba, která je starší 15 let a mladší 18 let. Aby byl mladistvý odpovědný za spáchaný přestupek, musí mu být v den spáchaní tohoto přestupku 15 let a nesmí být starší než 18 let. Mladistvý se účastní silničního provozu nejen jako chodci, ale také jako řidiči motorových vozidel (skupiny AM a podskupiny A1, T, B1). Přestupek u mladistvých nelze projednat v příkazním řízení a horní hranice pokut se u mladistvých snižuje na polovinu, přičemž však nesmí přesáhnout výši 2000 Kč. V blokovém řízení nemůže být mladistvému uložena pokuta vyšší než 500 Kč. Ale je zde i výjimka, která umožňuje v blokovém řízení uložit mladistvému pokutu do 1000 Kč a to v případě, že to zákon o přestupcích nebo zvláštní zákon připouští. Zákaz činnosti lze uložit i mladistvému, nejdéle však na dobu jednoho roku, nebránil-li by výkon této sankce jeho přípravě na budoucí povolání. Je-li mladistvý obviněn z přestupku, musí správní orgán vyrozumět o nařízeném ústním jednání zákonného zástupce mladistvého a orgán sociálně-právní ochranu dětí. Ochrana dětí se též oznamuje rozhodnutí o přestupku. Proti rozhodnutí se může mladistvý odvolat v plném rozsahu, taktéž jeho zákonný zástupce nebo orgán vykonávající sociálně-právní ochranu dětí.

Doručování písemností

Doručování písemností se řídí správním řádem a speciálně v řízení o přestupcích nemůže být rozhodnutí doručeno veřejnou vyhláškou. Důležité písemnosti jako je rozhodnutí, se doručují do vlastních rukou. Tento způsob by měl zaručit, že se písemnost dostane přímo do vlastních rukou adresáta. Správní orgán má o doručení této písemnosti doklad v podobě doručenký s modrým pruhem. Datum, které je uvedené na doručence, je datem doručení. Doručenka nebo jiné doklady o doručení písemnosti mají povahu veřejné listiny pouze v případě, kdy den doručení na sebe váže procesní účinky. Které písemnosti kromě rozhodnutí jsou důležité a musejí být doručeny do vlastních rukou adresáta, není zákonem nijak stanoveno a záleží pouze na úvaze správního orgánu, které písemnosti budou takto odeslány. Správní orgán by měl brát ohled i na ekonomické hledisko. Standardní způsob doručování písemností je prostřednictvím poštovní přepravy. V praxi se však stále častěji můžeme setkat

i s doručením cestou obecní (městské) policie nebo pomocí pracovníků správních orgánů.

Zákonem není nijak stanoveno, že písemnosti musejí být doručovány pouze do místa trvalého bydliště adresáta, a to znamená, že je písemnost řádně doručena i v případě, pokud si ji adresát převezme např. na svém pracovišti. V některých případech se písemnost doručit nepodaří, a proto se za doručenou písemnost považuje i písemnost, která nebyla adresátem vyzvednuta. Pokud adresát odmítne písemnost přijmout, je písemnost považována za doručenou dnem, kdy byla odmítnuta. Jestliže má účastník řízení zástupce s plnou mocí, jsou veškeré písemnosti doručovány právě jemu. Má-li však účastník řízení osobně něco vykonat (např. dostavit se k ústnímu projednání), je písemnost doručena účastníkovi, ale i jeho zástupci.

6.1.2 LHŮTY V ŘÍZENÍ O PŘESTUPCÍCH

Lhůty v řízení o přestupcích mají různý procesní význam. Abychom mohli dodržování lhůt správním orgánem zkontrolovat, je nutné, aby byly všechny došlé písemnosti řádně zaevidovány. Správní orgán rozhoduje o prominutí zmeškání lhůty v případě, že o to sám účastník řízení požádá do 15 dnů ode dne, kdy vypršela příčina zmeškání. Správní orgán může takovéto žádosti přiznat odkladný účinek. Proti rozhodnutí o návrhu na prominutí zmeškané lhůty se nejde odvolat.

Orgán policie je povinen učinit oznámení o přestupku nejpozději do třiceti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl. Tato lhůta nemůže být ze zákona nijak prodloužena, avšak v praxi je dodržení této lhůty velmi problematické, zvláště jedná-li se o dopravní nehody. Tato třicetidenní lhůta je lhůtou pořádkovou a v případě jejího nedodržení nezaniká odpovědnost za spáchaný přestupek. Řízení je zahájeno dnem, kdy byl správním orgánem učiněn první procesní úkon, proti účastníkovi řízení. Nejčastěji jde o doručení předvolání k ústnímu projednání přestupku. Správní orgán je povinen zahájit řízení o přestupku bezodkladně, nejpozději však do šedesáti dnů ode dne doručení oznámení nebo jiného podkladu pro zahájení tohoto řízení. Ani v tomto případě, dojde-li k nedodržení lhůty, nevzniká důvod pro odložení věci. Ve věci samotného rozhodnutí platí obecné lhůty, které jsou uvedené v ustanovení § 49 ods. 2 správního řádu. Správní orgán je povinen do 30 dnů od zahájení řízení vynést rozhodnutí a v případech, kdy je řízení složitější tak do 60 dnů. Pokud správnímu orgánu nepostačí ani lhůta 60 dnů, je zde možnost přiměřeného prodloužení, o kterém

rozhoduje odvolací orgán, avšak správní orgán je povinen o tomto prodloužení uvědomit účastníka řízení ještě před uplynutím dané lhůty.

Prekluzivní lhůta

Prekluzivní lhůta je lhůtou obecnou, která je uvedena v § 20 zákona o přestupcích. K prekluzivní lhůtě musí správní orgán přihlížet z úřední povinnosti. Tato lhůta je jednoroční a začíná běžet dnem spáchání přestupku. Po uplynutí této prekluzivní lhůty odpovědnost za přestupek zaniká a přestupek tedy nelze projednat. Rovněž tak nelze případně uloženou sankci nebo její zbytek vykonat, vztahuje-li se na přestupek amnestie.

6.2 ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ

V případě, že známe osobu, která spáchala dopravní přestupek a nejsou zde žádné důvody k odložení věci nebo postoupení věci jinému orgánu, tak správní orgán dopravní přestupek:

- a) Po splnění všech zákonem stanovených podmínek přestupek projedná bez zbytečného odkladu v podobě uložení pokuty v blokovém řízení.
- b) Vyřídí vydáním příkazu o uložení pokuty nebo napomenutí.
- c) Projedná ve správním řízení - jestliže shromážděné podklady o dopravním přestupku jsou postačující k zahájení jeho projednání, nařídí správní orgán ústní jednání, ke kterému jsou předvoláni všichni účastníci a svědci dopravního přestupku.

Poučení poškozených

Osoby, kterým byla dopravním přestupkem způsobena nějaká majetková škoda, je nutné poučit. V tomto poučení se poškozený dozví, do kdy a jakým způsobem může případný nárok na náhradu škody uplatnit, kdy a kde bude probíhat ústní projednávání přestupku. Pokud se tento poškozený, který byl poučen, k řízení o přestupku nedostaví, nemá procesní postavení účastníka řízení, a není proto třeba zasílat mu rozhodnutí o přestupku. Správní orgán v rozhodnutí o přestupku zkonstatuje, že osoba, již v důsledku dopravního přestupku vznikla majetková škoda, se nedostavila a nemůže

tedy o škodě rozhodovat. Jestliže se však poškozený k řízení o přestupku připojí, je správní orgán povinen působit tak, aby byla škoda dobrovolně nahrazena. Pokud výše této škody byla spolehlivě vyčíslena a škoda nebyla dobrovolně uhrazena, uloží správní orgán pachateli povinnost tuto škodu uhradit.²⁶

Blokové řízení

Dopravní přestupek může být projednán uložením pokuty v blokovém řízení, jsou-li splněny zákonné podmínky. Blokové řízení je v praxi hodně využívané, administrativně není tak náročné, a proto je i nejhospodárnějším způsobem vyřizování dopravních přestupků. Díky tomuto řízení odpadá i náhrada nákladů přestupkového řízení. Jedinou sankcí, kterou může příslušný orgán v blokovém řízení uložit, je pokuta. Proti uložení pokuty v blokovém řízení se nelze odvolat.

Příkazní řízení

Toto řízení bychom mohli považovat za další zkrácený druh řízení o přestupcích, vedle blokového řízení. V příkazním řízení je možné postihovat dopravní přestupky bez nařízení ústního projednání věci včetně dokazování. Správní orgán může vydat příkaz o uložení napomenutí nebo pokuty. Maximální výše pokuty v příkazním řízení je 4000 Kč, ale je to pouze obecné vymezení, kdy záleží na druhu přestupku. Příkaz má stejné náležitosti jako rozhodnutí o přestupku. Oznamuje se pouze písemně, a proti tomuto příkazu může obviněný podat odpor do 15 dnů ode dne jeho doručení správnímu orgánu, který příkaz vydal. Včasným podáním odporu se příkaz ruší a správní orgán pokračuje v řízení. Obviněnému nemůže být uložen jiný druh sankce, s výjimkou napomenutí, anebo vyšší sankce, než byly uvedeny v příloze.²⁷

6.2.1 PŘEDVOLÁNÍ ÚČASTNÍKŮ ŘÍZENÍ

Řízení o přestupku je zahájeno doručením sdělení o tom, že správní orgán proti účastníkovi silničního provozu zahajuje řízení. Než přijde toto sdělení adresátovi, je tento adresát podezřelým a po jeho obdržení se stává obviněným. Prvním procesním úkonem správního orgánu je předvolání účastníka řízení k ústnímu jednání. V tomto

²⁶ KUČEROVÁ, H., Dopravní přestupky v praxi aneb Projednávání dopravních přestupků ve správním řízení. 1. vyd. Praha: Linde, 2002. 86-104 s. ISBN 80-7201-321-1.

²⁷ Česko. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1990, částka 35, s. 824-825.

předvolání správní orgán poučí osobu o jejím právu na zástupce, upozorní ji na možnost uložení pořádkové pokuty a na možnost předvedení nebo projednání dopravního přestupku bez její přítomnosti. Samotné předvolání účastníků řízení je uvedeno na předvolance, jejíž kopie spolu s navracenou a podepsanou doručenkou musejí být založeny do spisu. Správní orgán je povinen projednat ve společném řízení dopravní přestupky pachatelů, které spolu souvisejí. Ve společném řízení jsou také projednávány všechny dopravní přestupky jednoho pachatele.

6.2.2 PŘERUŠENÍ A ZASTAVENÍ ŘÍZENÍ

Správní řád rozeznává dvě varianty přerušení řízení, a to obligatorní a fakultativní. **Obligatorní přerušení** je použito v případě, bylo-li zahájeno řízení o předběžné otázce nebo byl-li účastník řízení vyzván, aby odstranil nedostatky podání. U **fakultativního přerušení** zákon připouští řízení na dobu 30 dnů, navrhnou-li to shodně také účastníci řízení z důležitých důvodů. O přerušení řízení vydává správní orgán rozhodnutí, které má procesní povahu, proti němuž se nelze odvolat. Přerušení řízení má za následek to, že se běh lhůt zastaví a nemohou být prováděny žádné procesní úkony. Na běh prekluzivní lhůty se však toto přerušení nevztahuje a lhůta běží dál. V řízení o přestupcích mohou nastat nejrůznější situace, které mohou řízení zastavit. O zastavení řízení rozhoduje správní orgán.

Důvody pro něž je řízení zastaveno:

- a) Skutek se nestal nebo není přestupkem
- b) Skutek nebyl spáchán obviněným
- c) Spáchaný skutek nebyl obviněnému prokázán
- d) Obviněný požívá výsad imunity podle mezinárodního práva nebo zákona
- e) Obviněný v době spáchání přestupku nedosáhl věku 15 let nebo trpěl duševní poruchou
- f) Odpovědnost za přestupek zanikla
- g) O skutku bylo již pravomocně rozhodnuto
- h) Za přestupek byla uložena bloková pokuta
- i) Obviněný z přestupku nebo navrhovatel zemřel
- j) Navrhovatel vzal svůj návrh zpět

6.2.3 ROZHODNUTÍ O PŘESTUPKU A JEHO OZNÁMENÍ

Rozhodnutí jako takové je správním aktem a zároveň výsledkem správního řízení. V řízení o dopravních přestupcích jsou vydávána meritorní rozhodnutí a rozhodnutí procesní povahy. Všechna rozhodnutí musejí být v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, musejí být vydány příslušným orgánem, vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci a obsahovat předepsané náležitosti. Rozhodnutí o dopravním přestupku musí obsahovat přesný a úplný výrok, odůvodnění a poučení o opravném prostředku. Výrok rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným musí obsahovat:

- příslušné ustanovení právního předpisu
- rozhodnutí o věci
- popis skutku s místem a časem jeho spáchání
- vyslovení viny
- druh a trvání sankce
- rozhodnutí o započtení doby do doby zákazu činnosti
- rozhodnutí o uložení ochranného opatření, je-li uloženo
- rozhodnutí o nároku na náhradu škody
- rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

- V odůvodnění rozhodnutí o dopravním přestupku je správní orgán povinen uvést, jaké skutečnosti byly pro správní orgán rozhodující. Není možné, aby se správní orgán řídil pouze výsledky šetření orgánu Policie České republiky. Odůvodnění musí vždy obsahovat konkrétní důvody, které vedly správní orgán k rozhodnutí o druhu a výši uložené sankci.

- Aby rozhodnutí vydané správním orgánem mohlo být pravomocné a vykonatelné, musí být oznámeno všem oprávněným osobám. Rozhodnutí se účastníkům řízení oznamuje písemně doručením. Den doručení je dnem jeho oznámení. Účastníkovi, který je přítomen na jednání může být rozhodnutí oznámeno ústně.²⁸

²⁸ KUČEROVÁ, H., Dopravní přestupky v praxi aneb Projednávání dopravních přestupků ve správním řízení. 1. vyd. Praha: Linde, 2002. 104-132 s. ISBN 80-7201-321-1.

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem se snažila o vysvětlení pojmu přestupku, kdy je třeba rozlišovat pojem přestupku a trestného činu, které jsou ve své podstatě velmi odlišné a jsou i jinak sankciovány. Dále jsem se snažila upozornit na dopravní nehody, jejich objektivní a subjektivní příčiny vzniku a jak by se při jejím vzniku měli řidiči zachovat a v jakých případech musejí zavolat k nehodě policii. Také jsem se dotkla tématu, které bezprostředně souvisí s dopravou a to je řídičské oprávnění a řídičský průkaz, bez nichž by řidič nemohl řídit osobní ani jiné vozidlo.

Nejvíce se však v bakalářské práci věnuji bodovému systému, který považuji za přínos v bezpečnosti v silniční dopravě. Od jeho zavedení ubylo dopravních nehod a snížila se úmrtnost na našich silnicích. To je jasným znakem toho, že bodový systém opravdu funguje a je pro řidiče větší hrozbou, než kdyby jim byla uložena pouze bloková pokuta. Bodový systém má své klady, ale i zápory. Největší hrozbu bodového systému spatřuji v možnosti, že by příslušné orgány, které jej vykonávají, mohly zneužít své pravomoci ve svůj prospěch a mohli by se díky bodovému systému obohacovat. Toto riziko se mi zdá nejpravděpodobnější, jelikož i po téměř šesti letech od zavedení tohoto systému můžeme v médiích slyšet o zkorumpovanosti policistů, kteří se snaží přijít k penězům i nezákonnou cestou, ať už k tomu využijí bodový systém či nikoli. Nikdy bych si ovšem netroufla tvrdit, že jsou všichni policisté zkorumpovaní, ale bohužel se najdou i tací, kteří svou funkci právě k sebeobohacování využijí.

Výzkumy prokázaly, že se dopravních přestupků a trestných činů nejvíce dopouštějí mladí lidé do 25 let. Tuto skutečnost bych nejspíše připsala hned několika faktorům. Jedním z těchto faktorů je určitě snaha být před kamarády nejrychlejším a nejlepším řidičem a dalším faktorem je např. užití návykových látek, ať už drog či alkoholu. Ministerstvo dopravy se proto rozhodlo, že je důležité ukázat řidičům, jaké následky by mohly způsobit svou jízdou, a nechalo si zhotovit pár spotů, které názorně všem ukázaly, co všechno se může neohleduplnou jízdou stát. I tento krok společně se zavedením bodového systému považuji za správný a myslím si, že nejednoho řidiče tyto spoty odradily od řízení např. pod vlivem alkoholu či řízení s telefonem v ruce. V dnešní době je velmi důležité, aby bylo řidičům stále připomínáno, co všechno se může na silnicích stát a jakákoli snaha jistě nebude chybným krokem.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. Přestupkové právo. 11. vyd. Praha : Linde, 2003. 472 s. ISBN 80-7201-435-8.
2. KOLEKTIV AUTORŮ. Nová pravidla silničního provozu. 1. vyd. Olomouc : Rubico, 2006. 136 s. ISBN 80-7346-064-5
3. KUČEROVÁ, H., Dopravní přestupky v praxi aneb Projednávání dopravních přestupků ve správním řízení. 1. vyd. Praha: Linde, 2002. 384 s. ISBN 80-7201-321-1.
4. ŠEDIVÝ, V., Novelizované trestní kodexy a zákon o přestupcích. 1. vyd. Praha : Naše vojsko, 1991. 412 s. ISBN 80-206-0095-7.

Elektronické zdroje

1. ČT24. Dopravní policie: bodový systém se osvědčil. *Česká televize 24* [online]. 2008 [cit. 29. června 2008]. Dostupný z WWW: <http://www.ct24.cz/doprava/20259-dopravni-police-bodovy-system-se-osvedcil/>
2. HARTMAN, P. Bodový systém, jeho klady a zápory. *Český rozhlas* [online]. 2005 [cit. 22. září 2005]. Dostupný z WWW: http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/bodovy-system-jeho-klady-a-zapory--192075
3. MINISTERSTVO DOPRAVY. Bodový systém. *Nová pravidla* [online]. 2010 [cit. 1. ledna 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.novapraavidla.cz/BODOVY-SYSTEM/PROC-BODOVY-SYSTEM>
4. MINISTERSTVO DOPRAVY. Oznámení dopravní nehody Policii ČR. *Nová pravidla* [online]. 2009 [cit. 1. ledna 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.novapraavidla.cz/PRAVIDLA-SILNICNIHO-PROVOZU>
5. NOVÁK, M. Bodované přestupky a trestné činy. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha : Ministerstvo dopravy, 2010 [cit. 25 ledna 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridicke_prukozy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

6. NOVÁK, M. Bodování řidiči. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha : Ministerstvo dopravy, 2010 [cit. 25 ledna 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridiciske_prukozy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm
7. SKLÁDANÁ, P., AMBROS, J., DONT, M. Hodnocení českého bodového systému po roce fungování. *Centrum dopravního výzkumu* [online]. 2007 [cit. 1. října 2007]. Dostupný z WWW: <http://www.czrso.cz/index.php?id=503>

Legislativní dokumenty

1. Česko. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 98, s. 4570-4-608.
2. Česko. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1990, částka 35, s. 813-825.
3. Česko. Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1967, částka 27, s. 284.

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

- I. Seznam nejčastěji páchaných přestupků a trestních činů
- II. Počty evidovaných přestupků a trestných činů v jednotlivých krajích
- III. Podíl mužů a žen na evidovaných přestupcích a trestných činech
- IV. Vývoj počtu evidovaných přestupků a trestných činů
- V. Poměry počtů evidovaných přestupků a trestných činů od zavedení bodového systému
- VI. Poměry kategorií přestupků a trestných činů v jednotlivých krajích za IV. Q 2010
- VII. Přehled 12. bodových řidičů dle krajů
- VIII. Bodování řidiči v Jihočeském kraji

PŘÍLOHY

Příloha I.

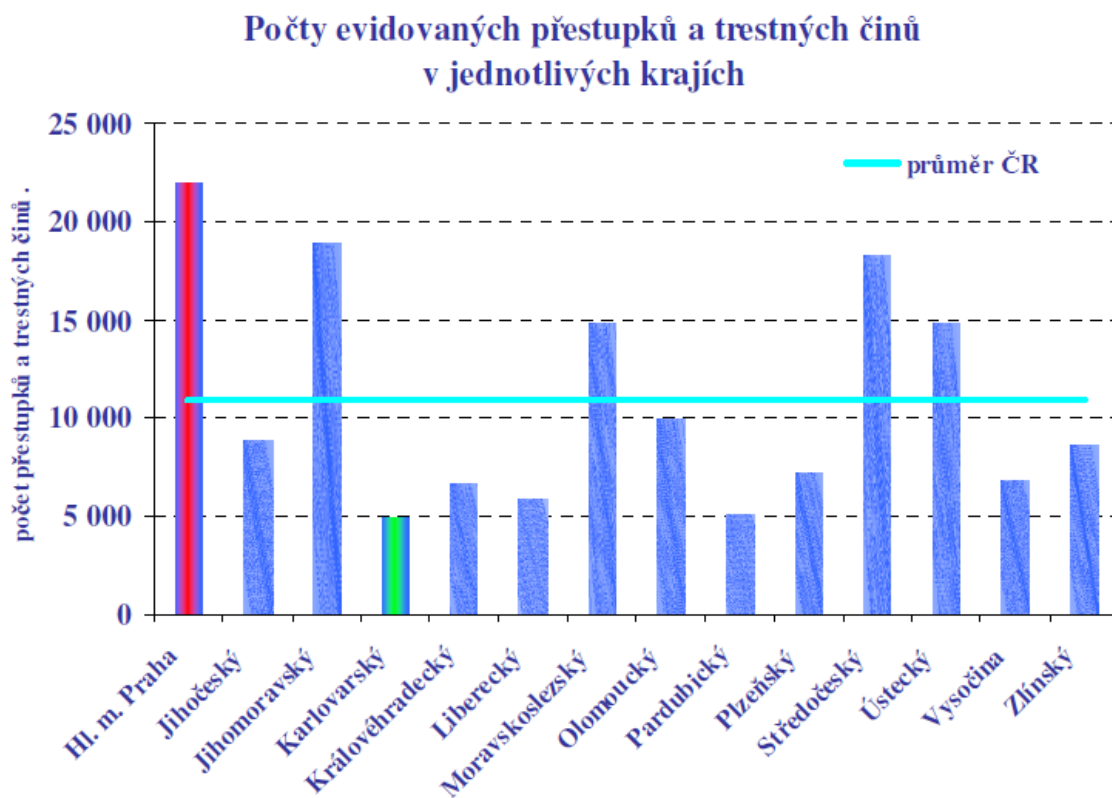
Tabulka č. 1: Seznam nejčastěji páchaných přestupků a trestních činů²⁹

	Jednání (zkrácené znění)	Body	Podíl na všech přestupcích a trestných činech
1	Překročení předepsané rychlosti v obci o méně než 20 km/h	2	24,9%
2	Porušení povinností vyplývajících ze zákazové nebo příkazové značky	1	18,3%
3	Porušení povinnosti být za jízdy připoután nebo užít ochrannou přilbu	2	14,6%
4	Překročení předepsané rychlosti v obci o 20 km/h a více	3	6,0%
5	Držení telefonního přístroje v ruce nebo jiným způsobem při řízení vozidla	3	5,9%
6	Porušení ustanovení o osvětlení vozidla	1	5,3%
7	Překročení předepsané rychlosti mimo obec o méně než 30 km/h	2	4,3%
8	Řízení bez držení příslušného řídičského oprávnění	7	2,3%
9	Řízení pod vlivem návykové látky	7	2,1%
10	Nedání přednosti v jízdě	4	2,1%
	<i>Ostatní</i>		14,1%

²⁹ NOVÁK, M. Bodované přestupky a trestné činy. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2010 [cit. 25. ledna 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridicске_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

Příloha II.

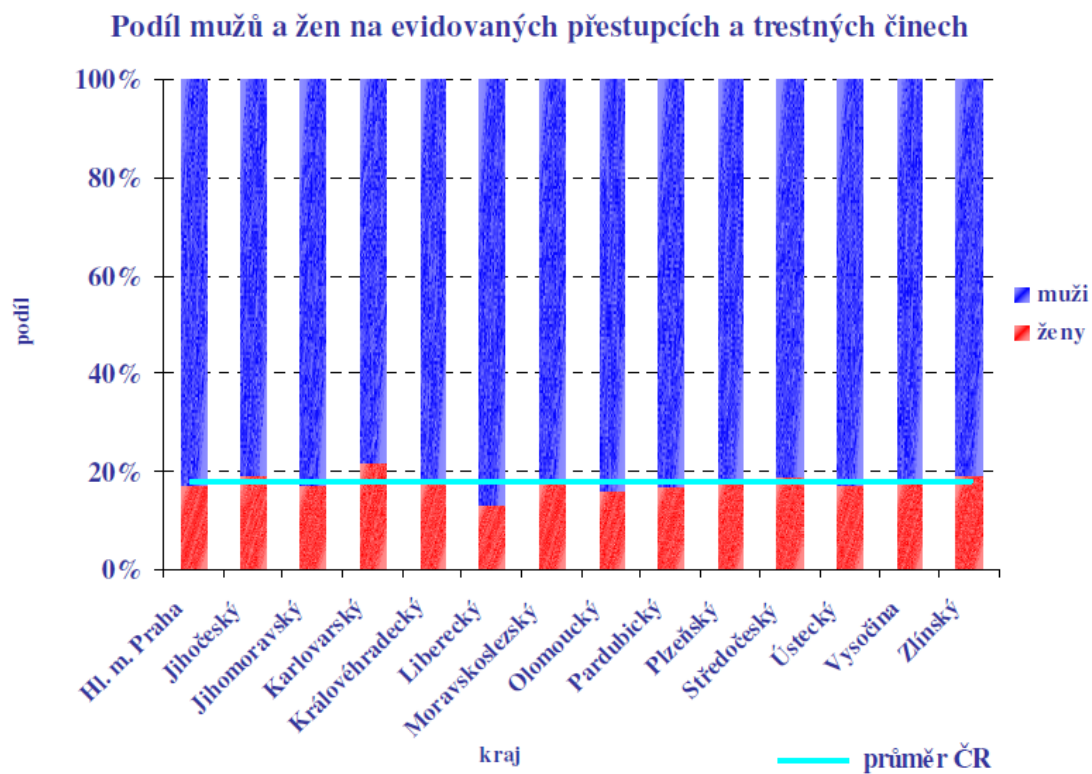
Graf č. 1: Počty evidovaných přestupků a trestných činů v jednotlivých krajích³⁰

³⁰ NOVÁK, M. Bodované přestupky a trestné činy. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2010 [cit. 25. ledna 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridicke_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

Příloha III.

Graf č. 2: Podíl mužů a žen na evidovaných přestupcích a trestných činech³¹

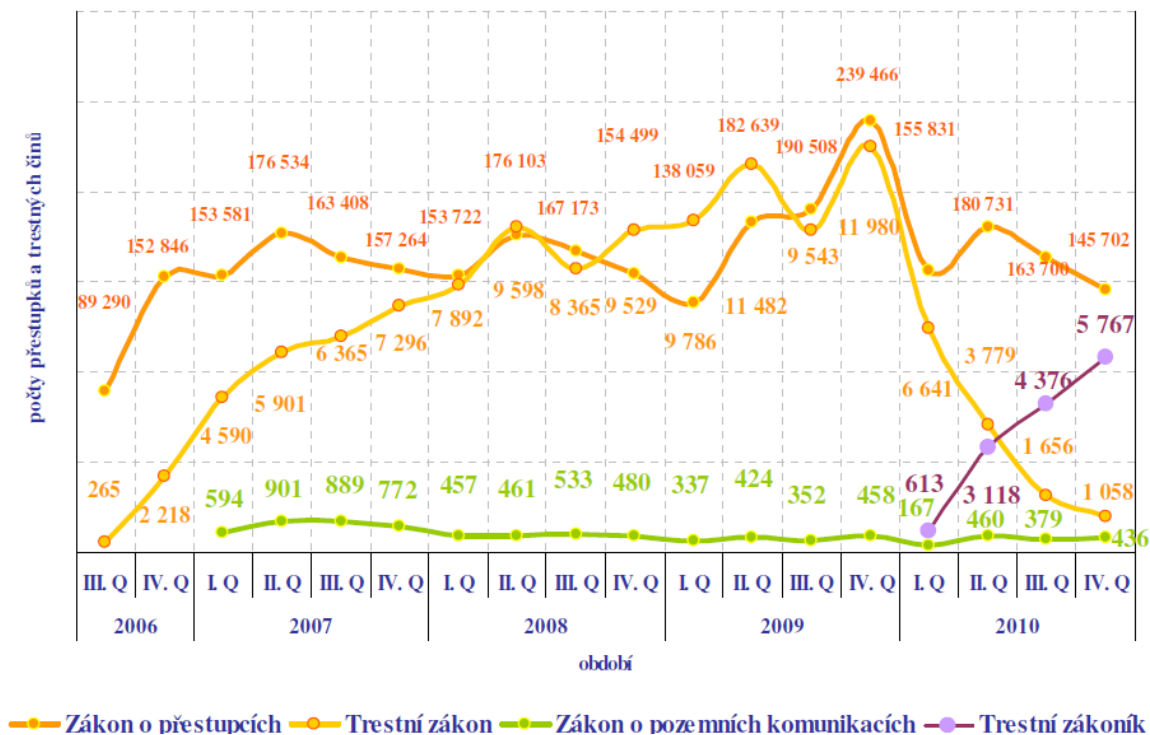

³¹ NOVÁK, M. Bodované přestupky a trestné činy. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2010 [cit. 25. ledna 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridicke_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

Příloha IV.

Graf č. 3: Vývoj počtu evidovaných přestupků a trestných činů³²

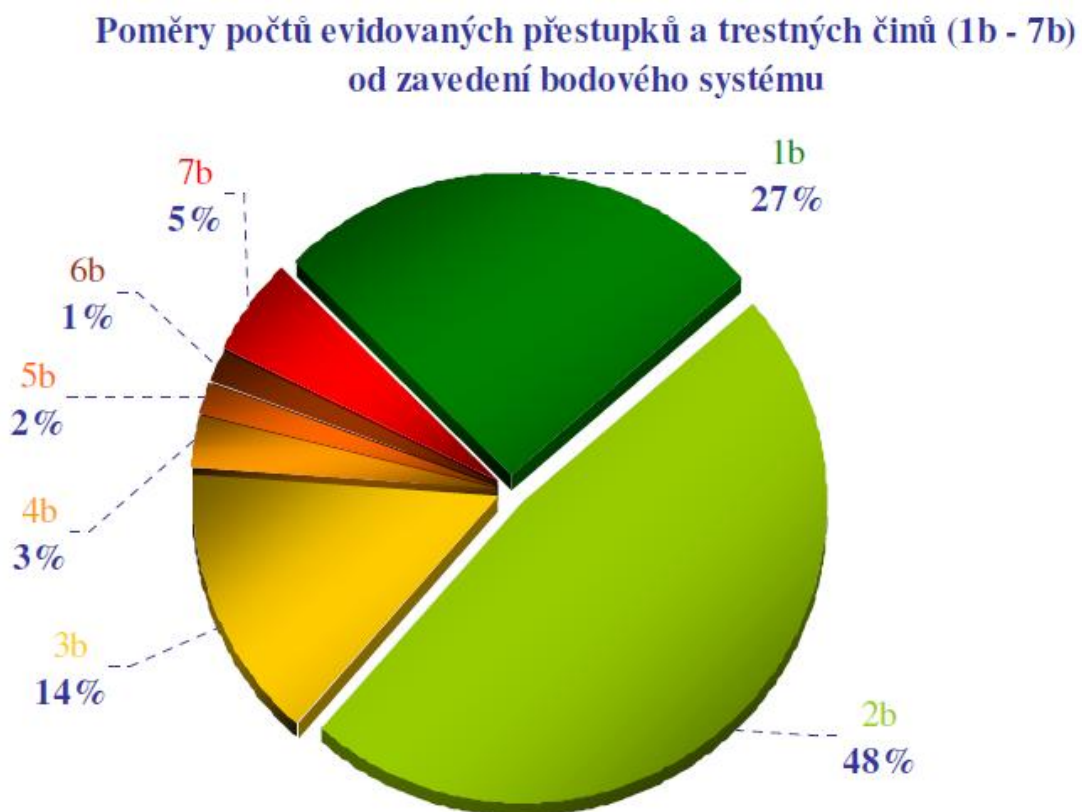
Vývoj počtu evidovaných přestupků a trestných činů

³² NOVÁK, M. Bodované přestupky a trestné činy. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2010 [cit. 25. ledna 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridicke_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

Příloha V.

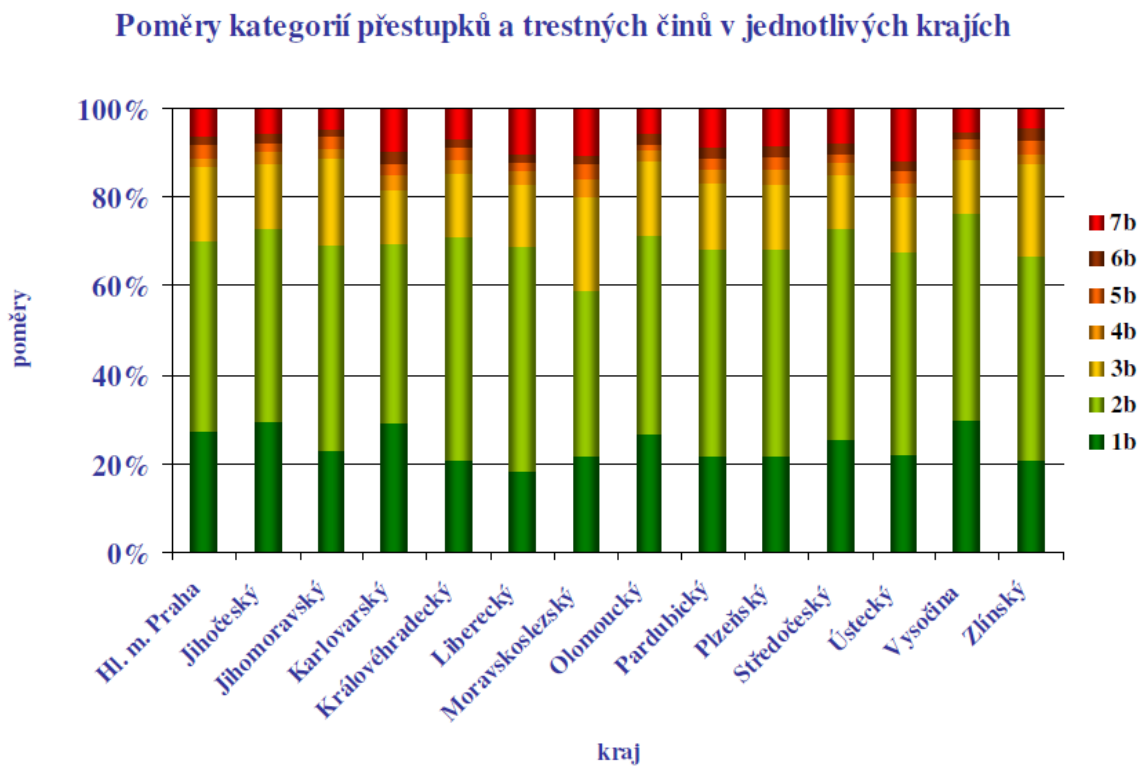
Graf č. 4: Poměry počtů evidovaných přestupků a trestných činů od zavedení bodového systému³³

³³ NOVÁK, M. Bodované přestupky a trestné činy. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2010 [cit. 25. ledna 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridiciske_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

Příloha VI.

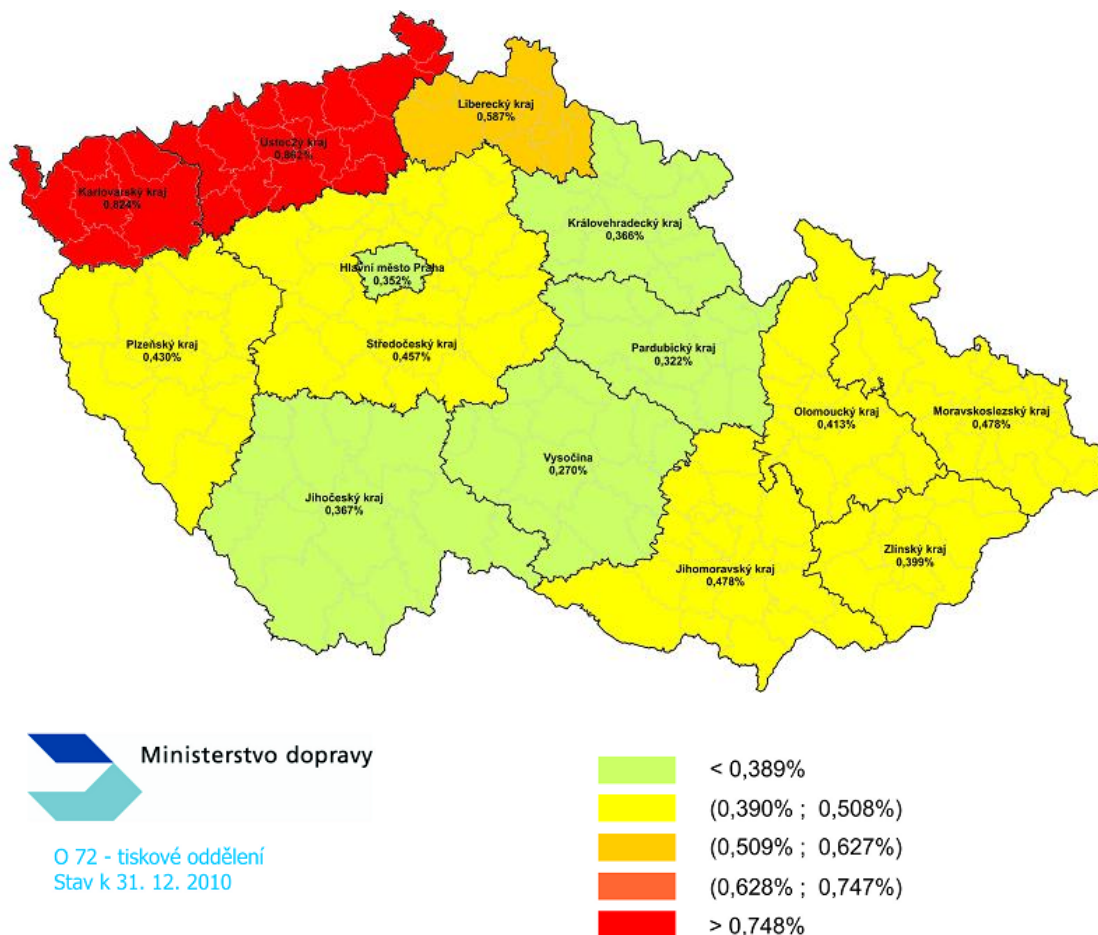
Graf č. 5: Poměry kategorií přestupků a trestných činů v jednotlivých krajích za IV. Q 2010³⁴

³⁴ NOVÁK, M. Bodované přestupky a trestné činy. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2010 [cit. 25. ledna 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridicke_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

Příloha VII.

Obrázek č. 1: Přehled 12. bodových řidičů dle krajů³⁵

³⁵ MINISTERSTVO DOPRAVY. Poměry 12-bodových řidičů. *Ministerstvo dopravy* [online]. 2010 [31. prosince 2010]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridicke_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

Příloha VIII.

Tabulka č. 2: Bodování řidiči v Jihočeském kraji³⁶

Bodování řidiči:

ORP (kraj)	1b	2b	3b	4b	5b	6b	7b	8b	9b	10b	11b	12b	bodovaných řidičů	bodovaných řidičů / celkový počet řidičů [%]
Hlavní město Praha	17 892	23 120	12 516	6 671	5 355	3 405	4 446	1 461	1 057	801	570	3 029	80 323	9,34%
Jihočeský kraj (17 ORP)														
Blatná	101	225	65	38	24	22	48	6	2	8	1	20	560	5,44%
České Budějovice	2 698	3 007	1 665	832	655	469	668	193	165	88	65	407	10 912	10,54%
Český Krumlov	943	897	441	221	147	121	230	53	54	28	9	135	3 279	12,46%
Dačice	268	382	148	74	48	43	78	9	16	7	5	33	1 111	8,55%
Jindřichův Hradec	620	1 159	468	252	171	128	242	61	54	33	21	144	3 353	10,35%
Kaplice	391	453	216	91	57	74	106	24	20	13	11	73	1 529	12,49%
Milevsko	118	329	114	60	33	33	68	10	10	10	4	28	817	6,38%
Písek	447	900	402	212	149	102	205	43	32	25	17	90	2 624	7,67%
Prachatice	405	624	294	151	94	70	171	26	28	19	15	100	1 997	9,17%
Soběslav	330	469	218	104	72	47	85	20	17	10	9	56	1 437	9,91%
Strakonice	453	965	315	224	128	114	156	48	29	23	21	107	2 583	8,55%
Tábor	744	1 306	774	351	239	219	307	63	55	36	31	143	4 268	8,04%
Trhové Sviny	223	283	131	83	40	45	99	18	17	9	6	39	993	8,44%
Třeboň	501	645	260	143	75	88	135	22	23	14	13	74	1 993	11,91%
Týn nad Vltavou	202	178	107	47	21	27	67	5	8	6	4	36	708	7,93%
Vimperk	456	384	186	55	69	37	67	16	18	10	5	40	1 343	11,50%
Vodňany	129	241	97	42	38	25	49	10	7	6	1	22	667	8,94%
Jihočeský kraj	9 029	12 447	5 901	2 980	2 060	1 664	2 781	627	555	345	238	1 547	40 174	9,54%

³⁶ NOVÁK, M. Bodování řidiči. *Ministerstvo dopravy* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2011 [cit. 14. ledna 2011]. Dostupný z WWW: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Ridicke_prukazy_Autoskoly/Statistiky/sbh.htm

ABSTRAKT

TVARUŽKOVÁ, P. *Přestupky v dopravě : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011. 58 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jozef Bandžak.

Klíčová slova: přestupek, trestný čin, účastníci silničního provozu, bodový systém

Práce zkoumá, zda zavedením bodového systému klesla nehodovost a úmrtnost na našich silnicích. Tedy, zda bodový systém má opravdu vliv na řidiče a ti po jeho zavedení páchají přestupky a trestné činy méně, protože se bojí, že přijdou o řidičský průkaz nebo zda na ně zavedení bodového systému nemá žádný vliv a přestupky a trestné činy páchají stále ve stejném počtu. Dále je v práci uvedeno, jak si vedou jihočeští řidiči, co se týče páchání dopravních přestupků a trestných činů ve srovnání s ostatními kraji.

ABSTRACT

TVARUŽKOVÁ, P. *Traffic offenses : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 58 p. Supervisor : JUDr. Jozef Bandžak

Key words: offense, crime, road traffic, a point system

The work examines whether the introduction of a points system and the accident rate decreased mortality on our roads. Whether the point system really has an impact on drivers and those after the introduction of committing crimes and misdemeanors less because they are afraid of losing their license, or whether the point system has no influence and misdemeanors and crimes ever committed in the same number. The study also shows how to lead South Bohemian drivers in terms of committing traffic violations and criminal offenses in comparison to other regions.